

I. OBRAZLOŽENJE

UVOD

Općina Sveta Marija formirana je kao zasebna teritorijalna jedinica i jedinica lokalne samouprave 1997. godine izdvajanjem naselja Sveta Marija i Donji Mihaljevec iz Općine Kotoriba, na osnovu izmjene Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NNRH br. 90/92, 29/94 i 10/97.), iz siječnja 1997. godine.

Do 1992. godine područje Općine Sveta Marija bilo je u sastavu bivše Općine Čakovec, a u periodu 1992.-1997.g. u sastavu Općine Kotoriba temeljem novog ustrojstva iz 1992.g.

U skladu s Ustavom Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 113/00), pravo svih građana na lokalnu samoupravu obuhvaća između ostalog i pravo odlučivanja o potrebama i interesima u svezi uređivanja prostora i urbanističkog planiranja. U skladu s tim, Zakonom o prostornom uređenju ("NN" br. 30/94, 68/98, 61/00 i 32/02) utvrđen je sustav prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj kojim se propisuje obveza izrade prostornih planova uređenja općina. Temeljem tog Zakona i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Sveta Marija ("Službeni glasnik Međimurske županije" br. 11/04) prišlo se izradi ovog Plana.

Ovaj Plan je izrađen u skladu s Prostornim planom Međimurske županije, a Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine Sveta Marija korišteni su kao polazna dokumentacija.

Plan utvrđuje uvjete za uređenje općinskog područja, određuje njegovo svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, sanaciju građevnog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša i spomenika kulture, te osobito vrijednih dijelova prirode, u skladu s osnovnim smjernicama Strategije i Programa prostornog uređenja Države.

Plan je izrađen u skladu s Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98).

Prostorni plan uređenja Općine sadrži:

- polazišta – date mogućnosti prostora, stanovništva, gospodarstva
- ciljeve prostornog razvoja – razrađuje sustav i razvoj naselja, društvene, prometne i komunalne infrastrukture, određuje osnove za uređenje i zaštitu prostora
- plan prostornog razvitka – utvrđuje mjere i smjernice za gospodarski razvoj, očuvanje i uređenje prirodnih, kulturno – povijesnih i krajobraznih vrijednosti, utvrđuje mjere za unapređenje i zaštitu okoliša, te druge elemente od važnosti za prostor Općine
- odredbe za provođenje Plana

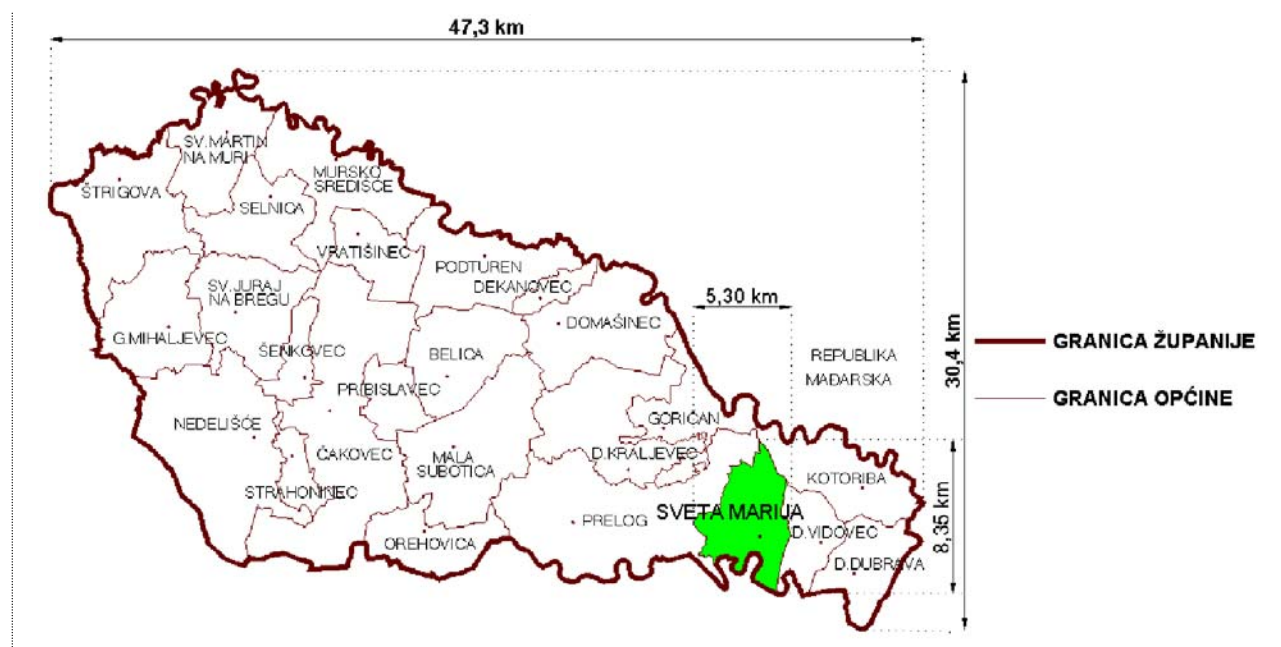
1. POLAZIŠTA

1.1. Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države

Općina Sveta Marija nalazi se u sastavu Međimurske županije (jedna od 22 općine i 3 grada). Prostire se na krajnjem istočnom prostoru Međimurske županije, uz rijeku Dravu, odnosno županijsku granicu s Varaždinskom županijom. Općina graniči sa susjednim jedinicama lokalne samouprave i to sa zapadne strane Gradom Prelogom, sa sjeverne strane Općinom Kotoriba, s istočne Općinom Donji Vidovec i s južne strane Varaždinskom županijom.

Položaj Općine u Županiji

Slika 1

Broj stanovnika Općine (popis 2001.g.)	2433
Broj stanovnika Općine (prognoza 2011.g. po stopi 81/20)	2576 st.
Površina Općine (km ²)	23,40
Gustoća stanovanja 2001.g. (st/km ²)	104 st/km ²
Gustoća stanovanja – prognoza 2011.g. (st/km ²)	110 st/km ²
Broj samostalnih naselja	2

I - POLAZIŠTA

1.1.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Zbirni tablični iskazi (tablica 1, 2 po pravilniku) osnovnih podataka o stanju u prostoru.

Iskaz površina, stanovnika, domaćinstava i gustoće naseljenosti Općine Sveta Marija:

Zbirna tablica 1

Općina Sveta Marija	površina		stanovnici				stanovi				domaćinstva		gustoća naseljen. 2001. stan/km ²
			popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.	popis 2001.	
	km ²	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	broj	
Županija ukupno	729,5438	*3,20	119866	*2,17	118426	*2,05	35495	*2,50	40298	*2,28	35343	35688	162,32
Općina ukupno	23,4040	100,00	2601	100,00	2433	100,00	887	100,00	918	100,00	770	771	103,96
1.Sv. Marija	14,2877	61,47	1835	70,55	1690	69,46	607	68,43	625	68,08	539	533	117,46
2.D. Mihaljevec	9,0161	38,53	766	29,45	743	30,54	280	31,57	293	31,92	231	238	82,40

* postotak Općine u Županiji

Iskaz površina, stanovnika i gustoće naseljenosti Općine Sveta Marija:

Zbirna tablica 2

Općina Sveta Marija	površina		stanovnici				gustoća naseljenosti	
			popis 1991.		popis 2001.		popis 1991.	popis 2001.
	km ²	%	broj	%	broj	%	stan/km ²	stan/km ²
obalno								
otočno								
kontinentalno granično								
ostalo	23,4040	100	2601	100	2433	100	111,13	103,96
Općina	23,4040	100,00	2601	100,00	2433	100,00	111,13	103,96
Županija	729,5438	*3,20	119866	*2,17	118426	*2,05	164,30	162,32

* postotak Općine u Županiji

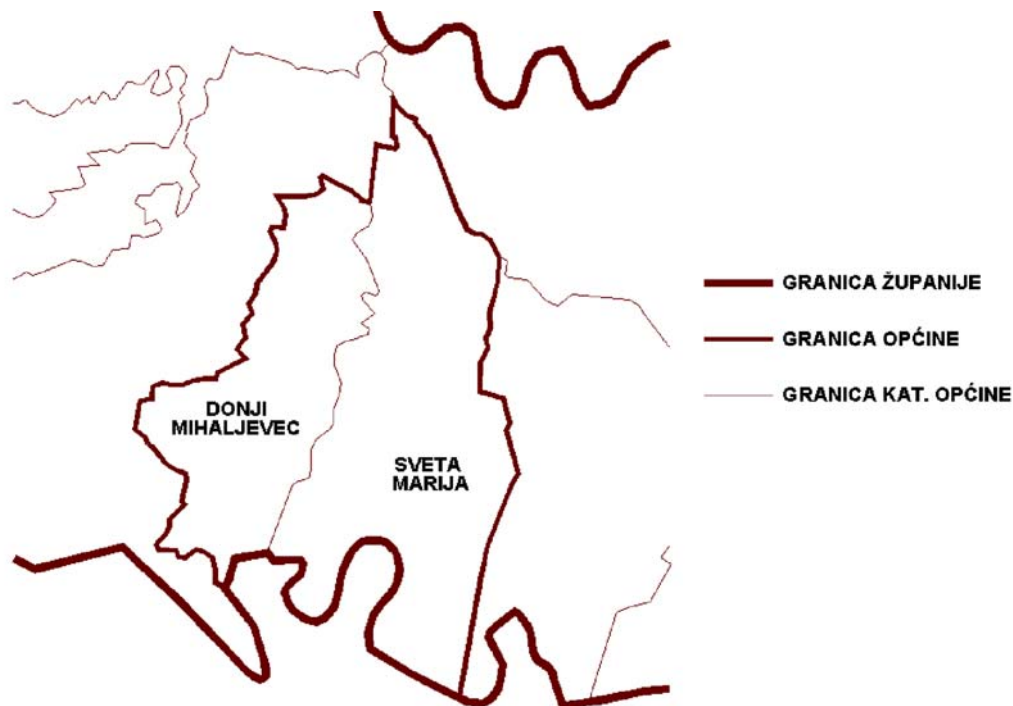
1.1.1.1. Površina, stanovništvo, naseljenost

U okviru Međimurske županije Općina Sveta Marija (u daljnjem tekstu Općina) spada u red manjih općina, cca. 3,20% od ukupnog prostora Županije.

U sastavu Općine nalaze se dva naselja: Donji Mihaljevec i Sveta Marija, koja je ujedno i središte Općine.

Podjela Općine na naselja

Slika 2

Za površinu Općine navode se različiti podaci:

Tablica 3

Površina Općine u km ²		
katastarski podatak* (zbroy katastarskih općina Sv. Marija i D. Mihaljevec)	podatak iz PPMŽ-a*	podatak iz PPUO Sveta Marija**
23,4040	23,4040	23,0062

*Podatak od 23,4040km² iz katastra i PPMŽ koristit će se u prvom poglavlju plana 1.1. *Položaj, značaj i posebnosti područja Općine u odnosu na prostor i sustave Županije i Države* jer su iz istog izvora i podaci o Županiji s kojima se podaci o Općini kompariraju.

**Podatak 23,0062km² dobiven je digitalnim postupkom iz kartografske podloge u mjerilu 1:25000 i koristit će se u tabelarnim iskazima drugog i trećeg dijela ovog Plana (2. *Ciljevi prostornog razvoja i uređenja* i 3. *Plan prostornog uređenja*).

Osnovni podaci o teritoriju Općine u odnosu na Županiju:

Tablica 4

km ² /km	Općina	Županija	% Općine u odnosu na Županiju
površina	23,4040	729,5438	3,21
dužina granice – opseg	28,67	182,3000	-
dužina državne granice	-	110,5000	-
udaljenost krajnjih točaka istok/zapad	5,30	47,3000	-
udaljenost krajnjih točaka sjever/jug	8,35	30,4000	-

I - POLAZIŠTA

Kretanje broja stanovnika na području Međimurja, odnosno Hrvatske možemo kontinuirano pratiti od 1857.g.

Broj stanovnika u Općini Sveta Marija od 1857. – 2001.:

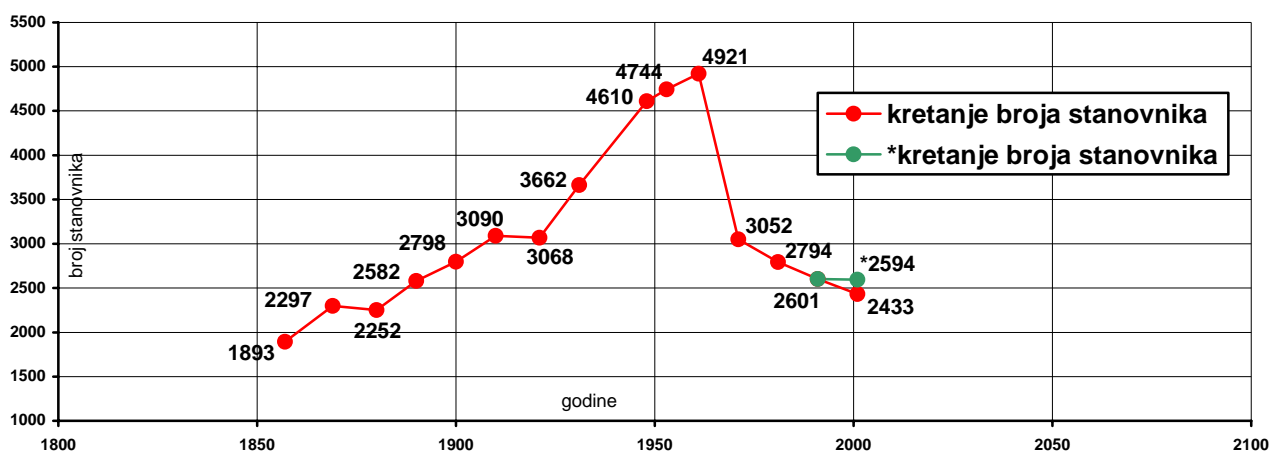
Tablica 5

godina popisa	1857	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2001
Općina Sveta	1893	2297	2252	2582	2798	3090	3068	3662	4610	4744	4921	3052	2794	2601	2433 *2594

*2001.g. broj stanovnika za jedinicu lokalne samouprave (Sveta Marija) iznosi 2433 st. prema EU popisnoj metodi, a po metodi usporedivoj s prethodnim popisnim metodama iznosi 2594 st.

Kretanje broja stanovnika u Općini Sveta Marija od 1857. – 2001.

Grafikon 1

Kretanje broja stanovnika u Općini Sveta Marija prema popisnim godinama.:

Tablica 6

godina popisa	razdoblje u godinama	broj stanovnika	apsolutni porast	prosječna godišnja stopa
1857	-	1893	-	
1869	12	2297	404	1,778
1880	11	2252	-45	-0,178
1890	10	2582	330	1,465
1900	10	2798	216	0,837
1910	10	3090	292	1,044
1921	11	3068	-22	-0,065
1931	10	3662	594	1,936
1948	17	4610	948	1,523
1953	5	4744	134	0,581
1961	8	4921	177	0,466
1971	10	3052	-1869	-3,798
1981	10	2794	-258	-0,845
1991	10	2601	-193	-0,691
2001	10	2433 *2594	-168 7	- -0,646

*2001.g. broj stanovnika za jedinicu lokalne samouprave (Sveta Marija) iznosi 2433 st. prema EU popisnoj metodi, a po metodi usporedivoj s prethodnim popisnim metodama iznosi 2594 st.

I - POLAZIŠTA

Promatrajući kretanje stanovništva prema popisnim godinama u Općini Sveta Marija uočavaju se nekoliko karakterističnih razdoblja.

U prvom razdoblju od 1857. do 1910.g. stanovništvo je priraslo za 1197 stanovnika.

U međuratnom razdoblju 1921. – 1953. stanovništvo raste za daljnjih 1654 stanovnika. To je apsolutno najviša stopa populacijskog razvitka u cjelom promatranom periodu.

Za treće razdoblje populacijskog razvitka od 1961. – 1981. karakteristična je negativna stopa rasta stanovništva i pad za gotovo 2127 stanovnika. Gospodarski utjecaj Čakovca s okolnim mjestima u ovom periodu je značajan na kretanje stanovništva u perifernim područjima bivše Općine Čakovec.

Također prostor Međimurja tradicionalno je emigracijsko područje. Uzroci emigracijskih tokova bili su visoka stopa prirasta, velika gustoća naseljenosti i najvažnije loši uvjeti života, pogotovo između 1961. - 1971.g.

U četvrtom razdoblju 1991. – 2001. faktori kao što su stopa prirodnog prirasta stanovništva i uvjeti osiguranja egzistencije bitno su izmijenjeni.

Ako se za broj stanovnika 2001.g. uzme broj prema EU popisnoj metodi onda je vidljiv daljnji pad populacijskog razvoja za 168 stanovnika, ako se pak uzme broj stanovnika po metodi usporednoj s prethodnim popisima uočava se da je negativan populacijski razvoj zaustavljen.

Dobna struktura stanovništva (prema popisu 2001.g.):

Tablica 7

dobne godine	ukupno	0-14	15-29	30-44	45-59	60 i više	nepoznato
broj stanovnika	2423	450	454	535	403	581	10
muški	1180	233	227	274	230	211	5
ženski	1253	217	227	261	173	370	5
%	100	18,50	18,66	21,99	16,56	23,88	0,41

Stanovništvo prema spolu i starosti, po naseljima, popis 2001.g.:

Tablica 8

Naselje popisa	Spol	Ukupno	Starost																			95 i više	Nepoznato
			0-4	05.ruj	lis.14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94		
Općina	sv.	2.433	143	144	163	155	161	138	146	196	193	169	125	109	141	139	148	84	48	15	5	1	10
	m	1.180	80	72	81	72	86	69	65	99	110	107	70	53	57	48	54	29	19	4	-	-	5
	ž	1.253	63	72	82	83	75	69	81	97	83	62	55	56	84	91	94	55	29	11	5	1	5
Naselja																							
Sveta Marija	sv.	1.690	95	103	111	114	109	101	103	127	131	126	96	76	93	85	103	57	36	9	4	1	10
	m	814	56	47	56	55	59	51	46	61	74	77	54	39	37	25	37	19	13	3	-	-	5
	ž	876	39	56	55	59	50	50	57	66	57	49	42	37	56	60	66	38	23	6	4	1	5
D. Mihaljevec	sv.	743	48	41	52	41	52	37	43	69	62	43	29	33	48	54	45	27	12	6	1	-	-
	m	366	24	25	25	17	27	18	19	38	36	30	16	14	20	23	17	10	6	1	-	-	-
	ž	377	24	16	27	24	25	19	24	31	26	13	13	19	28	31	28	17	6	5	1	-	-

I - POLAZIŠTA

Kontingenti stanovništva, po gradovima/općinama, popis 2001.g.:

Tablica 9

	Spol	Ukupno	0-6 godina	0-14 godina	0-17 godina	0-19 godina	Fertilno žensko stanovništvo		Radni kontingent žene (15-59) muški (15-65)	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
							svega (15-49) godina	od toga 20-29 godina							
Međimurska županija	sv.	118.426	9.779	21.964	27.130	30.742	-	-	76.703	22.120	16.132	5.678	37,6	72	18,7
	m	58.043	5.033	11.252	13.912	15.775	-	-	40.957	8.328	5.692	1.743	35,8	52,8	14,4
	ž	60.383	4.746	10.712	13.218	14.967	29.383	8.370	35.746	13.792	10.440	3.935	39,3	92,1	22,9
Općine															
Sveta Marija	sv.	2.433	197	450	542	605	-	-	1.449	581	440	153	39,6	96	24
	m	1.180	104	233	278	305	-	-	788	211	154	52	37,4	69,2	18
	ž	1.253	93	217	264	300	550	144	661	370	286	101	41,7	123,3	29,6

Dobna struktura stanovništva u Općini ne odudara bitno od prosjeka u Županiji, uz napomenu da je u Općini nešto veći udio starijeg stanovništva (23,88%) u odnosu na županijski postotak 18,67%.

Iz tog je razloga i prosječna starost u Općini veća (39,6 godina) u odnosu na županijski prosjek (37,6 godina).

Što se tiče podjele stanovništva prema spolu, udio ženskog stanovništva je nešto veći u ukupnom broju (51,5%) što je rezultat duže životne dobi, tj. u dobi od 60 g. i više gotovo je 40% više žena nego muškaraca.

Kućanstva¹⁾ prema broju članova, po gradovima/općinama, popis 2001.g.:

Tablica 10

	Ukupno	Broj članova											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više	
Međimurska županija	35.688	6.355	7.161	6.129	7.965	4.163	2.388	943	338	149	59	38	
Općine													
Sveta Marija	771	187	161	92	140	97	63	24	6	1	-	-	

¹⁾ Odnosi se na privatna kućanstva

Kućanstva¹⁾ prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova, po naseljima, popis 2001.g.:

Tablica 11

Naselje popisa	Kućanstva																	
	Ukupno	obiteljska kućanstva prema broju članova																
		8 i više								od toga uže obitelji						neobiteljska kućanstva		
		svega	2	3	4	5	6	7	broj kućan.	ukupno članova	svega	bračni par bez djece	bračni par s djecom	majka s djecom	otac s djecom	svega	1 član	više članova
Međimurska županija	35.688	28.851	6.734	6.088	7.958	4.159	2.386	942	584	5.085	33.167	8.450	20.338	3.561	818	6.837	6.355	482
Općina Sveta Marija	771	577	154	92	140	97	63	24	7	57	678	202	385	69	22	194	187	7
Naselja																		
Sveta Marija	532	402	103	68	100	67	43	15	6	49	471	133	269	53	16	130	127	3
D.Mihaljevec	239	175	51	24	40	30	20	9	1	8	207	69	116	16	6	64	60	4

¹⁾ Odnosi se na privatna kućanstva

I - POLAZIŠTA

Broj domaćinstava posljednjih popisnih razdoblja stagnira, a samo domaćinstvo konstantno zbog opadanja broja stanovnika bilježi postupno opadanje veličine.

Prosječna veličina domaćinstva u Općini za 2001.g. iznosi 3,15 članova (1981.g. – 3,47 članova, 1991.g. – 3,31 članova).

Osim smanjenja stope nataliteta, na smanjenje veličine domaćinstva utječe i raslojavanje obitelji (manje generacija zajedno), te emigracijski procesi.

Prema socijalnoj strukturi 729 domaćinstava posjeduje zemlju što je 94,55% od ukupnog broja domaćinstava.

Stanovi prema načinu korištenja, po gradovima/općinama, popis 2001.g.:

Tablica 12

		Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
			ukupno	nastanjeni	privremeno nastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u	
Međimurska županija	broj	40.298	37.859	34.243	2.967	649	2.332	35	72
	m ²	3.338.897	3.257.301	3.000.684	220.925	35.692	73.871	1.113	6.612
Općine									
Sveta Marija	broj	918	916	748	146	22	2	-	-
	m ²	72.572	72.468	62.278	9.004	1.186	104	-	-

Stambene jedinice prema broju kućanstava, članova kućanstava i ukupnom broju osoba, po gradovima/općinama, popis 2001.g.:

Tablica 13

	Nastanjeni stanovi															Ostale nastanjene prostorije i objekti koji nisu stanovi			Kolektivni stanovi		
	ukupno			stanovi u kojima stanuju kućanstva						stanovi u kojima stanuju samo priv. prisutne osobe											
	broj stanova	m ²	ukupni broj osoba	broj stanova	m ²	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupni broj osoba	broj stanova	broj osoba	broj prostorija i objekata	broj kućanstava	broj članova kućanstava	ukupni broj osoba	broj	članova institucionalnih i privatnih	ukupni broj osoba				
Međimurska županija	34.243	3.000.684	113.857	34.207	2.998.363	35.459	113.315	113.586	36	271	171	173	630	632	15	673	673				
Općine																					
Sveta Marija	748	62.278	2.387	748	62.278	765	2.381	2.384	-	3	2	2	3	3	-	-	-				

Analiza stambenog fonda ukazuje na dobro odmjeren odnos broja domaćinstava i stanova za stalno stanovanje koji upućuje da u ukupnom odnosu ne nedostaje stanova, već da ima 145 stanova više nego što je broj domaćinstava. Ukupan broj domaćinstava je 771, a ukupan broj stanova je 916, od čega ih je 146 nenastanjenih i 22 napuštena.

Na području Općine samo dva stana se koriste povremeno za odmor.

I - POLAZIŠTA

Osnovni podaci o stanovništvu, gustoći naseljenosti, domaćinstvima i stanovima Općine u odnosu na Županiju: **Tablica 14**

	Popis	Općina	Županija	% Općine u odnosu na Županiju
ukupan broj stanovnika	1971	3052	115660	2,64
	1981	2794	116822	2,39
	1991	2601	119866	2,17
	2001	2433	118426	2,05
gustoća naseljenosti (stan/km ²)	1971	130,42	158,53	-
	1981	119,40	160,13	-
	1991	111,15	164,30	-
	2001	103,97	162,32	-
broj domaćinstva/kućanstva	1981	775	32608	2,38
	1991	770	35343	2,18
	2001	771	35688	2,16
broj stanova	1981	813	31397	2,58
	1991	818	35495	2,30
	2001	918	40298	2,27

1.1.2. Prostorno razvojne i resursne značajke

Prostor Općine Sveta Marija zanimljiv je zbog svojih zemljopisnih obilježja, vrijednih prirodnih resursa, graditeljske i prirodne baštine kao i gospodarskih djelatnosti.

Prohodnost i otvorenost ovog prostora, blizina mađarske granice, te neopterećenost tranzitnim prometom važni su elementi u vrednovanju prometno-zemljopisnog položaja Općine koje treba iskoristiti na odgovarajući način kao poticaj daljnjem prostornom razvitku.

1.1.2.1. Zemljopisna obilježja

a/ Reljef i geološka građa

Područje Općine u cijelosti je nizinsko (pridravaska ravnica Donjeg Međimurja), taj je prostor zajednička tvorevina Mure i Drave – aluvija (naplavni nanosi) dviju rijeka.

Teren blago pada u smjeru toka rijeke Drave, i to od zapadne visinske točke 142,5m n.m. prema istoku 136,5m n.m.

Dravska nizina je po postanku aluvijalna. Osnovna značajka geološke građe je prisutnost isključivo sedimentnih naslaga kvartne starosti. U toku pleistocenskih interglacijala i interstadijala, te holocena, Drava je donosila velike količine šljunka i pijeska. Debljina istaloženih šljunkovito-pjeskovitih naslaga Drave raste od zapada prema istoku, tako da se debljina kompleksa na području Općine procjenjuje na preko 100m. Danas su sedimenti na površini sačuvani u obliku dviju dravskih terasa.

Po mineraloško-petrografskom sastavu najzastupljenije su valutice kvarca, kvarcnih pješčenjaka, granita, gnajsa i dr. na ovom području.

I - POLAZIŠTA

Sjeverni dio Općine iznad potoka Bistreca više pripada litološkom sastavu porječja rijeke Mure, koje čine u većem dijelu pjeskoviti šljunci – ponegdje glinoviti fluvijalni holocensko-pleistocenski sedimenti, najčešće pokriveni praškastim glinama.

Za seizmičku rajonizaciju značajni su potresi intenziteta jačeg od šestog stupnja po MCS skali (Cvijanović i dr. 1972.). Na osnovi seizmoloških studija, te prostornih i vremenskih analiza seizmičkih aktivnosti na širem području, utvrđeno je da se područje Općine nalazi u zoni maksimalnog seizmičkog intenziteta VII stupnja po Mercalli-Cancani-Sieberg skali. Najvažniji čimbenik za određivanje seizmičnosti nekog područja je utvrđivanje mjesta epicentra potresa, koja se najčešće podudaraju s glavnim tektonskim linijama.

b/ Tlo

Sastav geomorfoloških grupa tala (skup lito–geoloških, reljefnih i hidroloških osobina tla, uz utjecaj klime) bitno utječe na rasprostiranje vegetacije i način iskorištavanja zemljišta. Stoga je pojedine površine potrebno iskorištavati, odnosno na njima uzgajati one kulture koje imaju predispozicije uspijevati na odgovarajućim tlima.

Za analizu pedogenetskog sastava na području Općine utvrđeno je sedam glavnih tipova tla i to :

- humusno silikatno tlo
- euterično smeđe tlo (euterični kambisol)
- umerizirano ili lesivirano tlo (luvisol)
- fluvijalno ili aluvijalno tlo (fluvisol)
- distrično smeđe tlo (distrični kambisol)
- fluvijalno livadsko (humofluvisol)
- močvarno glejno (euglej)

Najnižim položajima uz Dravu smatra se područje unutar nekadašnjeg starog korita rijeke Drave i kanala hidroelektrane. Na tom se recentnom aluviju razvija aluvijalno karbonatno pjeskovito tlo. Matični supstrat čine šljunak, ilovača i praškasta ilovača, a površinski horizont ilovača.

Ti se predjeli djelomično nalaze pod šumom, a unutar njih se nalaze ostaci dravskih rukavaca koji su propustima spojeni s drenažnim kanalom jezera HE Dubrava. Mjestimice se ti predjeli nalaze pod poljoprivrednim površinama pa vrijedi pravilo: što slojevi šljunka leže bliže površini i što je karbonatnost tla veća, to je proizvodna sposobnost tla manja. Slojevi krupnog šljunka leže na dubini 0,4 – 2,0m.

Na starijoj povišenoj aluvijalnoj terasi – središnji dio Općine – zastupljeni su ranker i distrično smeđe tlo, te aluvijalno karbonatno i nekarbonatno oglejeno i neoglejeno tlo. Matični supstrakt čine ilovača, pretaloženi les i pijesak. Ta su tla izrazito antropogenizirana, odnosno u cijelosti se nalaze pod intenzivnom poljoprivrednom proizvodnjom koju karakterizira sitna parcelacija.

Uz potok Rakovnicu zastupljeni su amfiglej, hipoglej i semiglej. Tla su nekada bila nepovoljnih hidropedoloških, fizikalnih i kemijskih svojstava zbog zamočvarivanja koje se vršilo pod utjecajem podzemne vode i kratkotrajnih i neredovitih poplava. Danas su ta tla antropogenizirana, na njima je izvršena odvodnja, Rakovnica je kanalizirana, te više ne plavi. Ti se dijelovi na sjeveru Općine djelomično nalaze pod šumom, livadama, a djelomično pod poljoprivrednim površinama.

I - POLAZIŠTA

c/ Hidrografija, hidrogeologija

Na području Općine u hidrografskom smislu prisutne su podzemne vode, tekućice (rijeka, potoci i kanali) i akumulacijsko jezero.

PODZEMNE VODE

Dio oborinskih voda i dio voda iz površinskih vodotoka infiltrira se u podzemlje i tvori značajne zalihe podzemnih voda. Voda se akumulira u aluvijalnom vodonosniku međuzrnske poroznosti koji nadilazi regionalne okvire, to je prostor u međuriječju Mure i Drave koji seže od varaždinskih gorica do prekomurskih prostora u Mađarskoj. Voda je visoke kvalitete i izdašnosti, te predstavlja jednu od najvećih prirodnih vrijednosti. Čitavo područje Općine je vodonosno područje. Korištenje podzemnih voda detaljnije se analizira u poglavlju d/ "Rezerve pitke vode i mineralne sirovine".

RIJEKA DRAVA – HE SUSTAV – JEZERO DUBRAVA

Osnovno obilježje hidrografiji u prošlosti na ovom je području davala rijeka Drava. Južni dio Općine koji je nekada predstavljao tok rijeke Drave izgradnjom HE sustava nestao je i postao golema vodena površina: akumulacijsko jezero HE Dubrava (ukupna duljina jezera Dubrava iznosi 11,2km, prosječna širina 1,5km, površina 16,6km², a zapremnina 93,5 x 10⁶m³). Dio jezera koji pripada Općini je površine cca. 1,125 km².

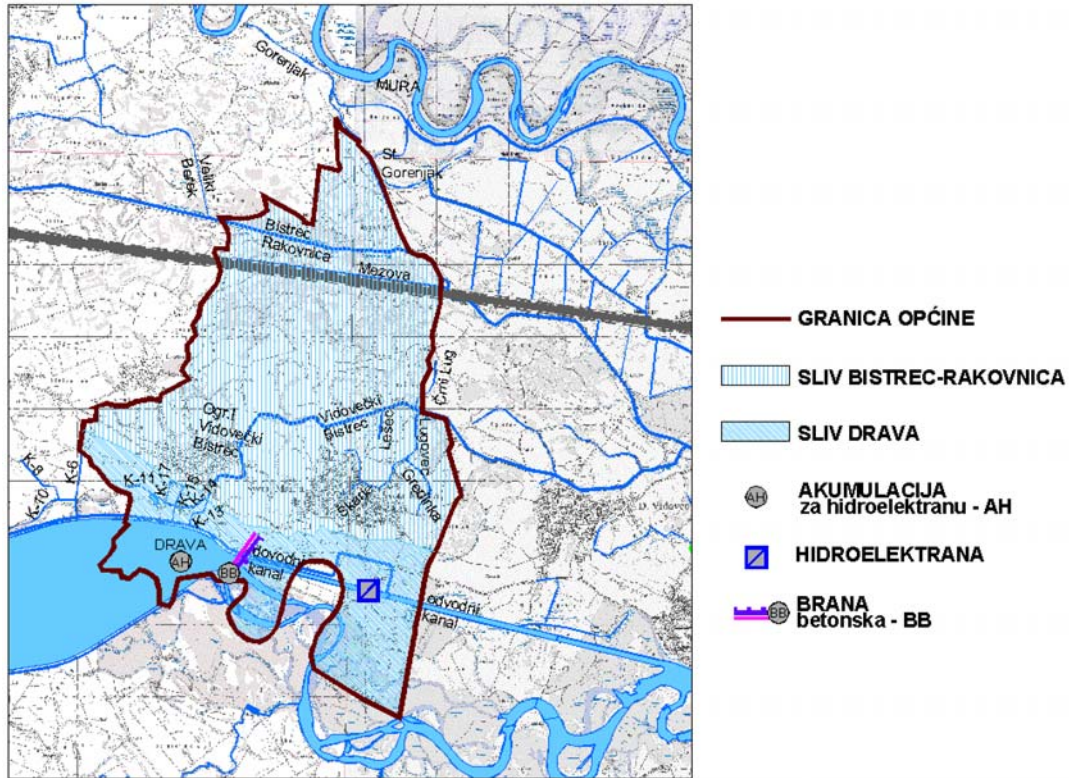
Prije izgradnje HE sustava, Drava kao nizinska rijeka imala je znatan pad, te je u panonskom dijelu bila najbrža rijeka. U prošlosti je često mijenjala korito stvarajući niz rukavaca, meandara i sprudova. Širina korita Drave na mjestima s manje rukavaca iznosila je 150 do 400m, a na mjestima s više rukavaca širina je prelazila i 1km. Rukavci, otočići, sprudovi, meandri, šume i šumarci ostali su sačuvani samo u dijelu poslije jezera između dovodnog kanala i starog toka rijeke Drave.

Izgradnjom HE sustava, stvaranjem akumulacije okružene visokim nasipom, dovodnim i odvodnim kanalima, poremećen je prirodni režim toka rijeke Drave i podzemnih voda na širem području. Akumulacija je prouzročila trajno povišenje, a odvodni kanali trajno sniženje podzemnih voda u odnosu na prirodno stanje. Izgradnjom HE sustava na rijeci Dravi znatno je smanjena opasnost od poplava i ujedno povećana zaštita zemlje od erozije. Isto su tako stvoreni uvjeti za poboljšanu odvodnju s prekomjerno vlažnog zemljišta, te time i njegovu bolju iskorištenost u poljoprivredne svrhe. Zbog vrlo male količine protoka vode, koja je najčešće ispod propisanog biološkog minimuma, staro korito Drave nema karakteristike rijeke, već je obraslo gustom vegetacijom. Pored ostalih negativnih posljedica u biološkom i ekološkom smislu, takvo korito nema dovoljnu propusnu moć za prihvat velikih voda.

I - POLAZIŠTA

Slika 3 – presušeni rukavac rijeke Drave

Vode na području Općine

Slika 4

POTOCI BISTREC-RAKOVNICA I VIDOVEČKI BISTREC

Potoci Bistrec-Rakovnica i Vidovečki Bistrec teku gotovo usporedno područjem Općine u smjeru zapad-istok. Ušće Vidovečkog Bistreca u Bistrec-Rakovnicu je sjeveroistočno od Donjeg Vidovca, a Bistrec-Rakovnica se ulijeva u Dravu na području Velikog Pažuta u Općini Donja Dubrava.

I - P O L A Z I Š T A

Slika 5

Slika 6
potok Bistrec-Rakovnica

Slika 7

I - POLAZIŠTA

Potoci Bistrec-Rakovnica i Vidovečki Bistrec imaju pluvialni (kišni) režim protjecanja. Maksimalni vodostaj nastupa nakon velikih padalina, posebice u jesen i proljeće. U cijelom svom toku kroz Općinu regulirani su kanali, a na dijelovima gdje je to potrebno izgrađeni su i popratni nasipi.

Kvaliteta vode u oba potoka je II.-III., dok je propisana kvaliteta vode II. kategorija. U posebnoj je opasnosti i posljednje vrijeme potok Bistrec-Rakovnica u koji se u gornjem toku bez uređaja za pročišćavanje ispušta dio otpadnih voda Donjeg Kraljevca.

MELIORACIJSKA ODVODNJA (KANALI)

Melioracijska odvodnja (kanali) je dio sustava poboljšanja svojstava i sposobnosti tala za poljoprivrednu proizvodnju.

Kako je sustav odvodnjavanja poljoprivrednih površina efikasno odveo suvišne vode, pa u tome ponegdje i preko racionalne mjere, treba uvesti kod svake daljnje namjere intenzivne melioracijske odvodnje zaštitnu mjeru dokazivanja ekološke prihvatljivosti takvih zahvata.

d/ Rezerve pitke vode i mineralne sirovine

Od prirodnih resursa kojima raspolaže Općina najznačajnije su rezerve pitke vode i mineralne sirovine (pijesak i šljunak).

REZERVE PITKE VODE

Glavne rezerve pitke vode čine podzemne vode. Evidentirane rezerve pitke vode su od strateškog značaja. Važnost i nužnost njihove zaštite označena je već u *Strategiji Republike Hrvatske*, a dodatno naglašena u PPMŽ-u.

Gotovo čitavo područje Općine smješteno je na području koje je u hidrogeološkom smislu vodonosnik. U litološkom pogledu vodonosnik se sastoji od šljunaka s različitim postotkom pijeska. Kompleks šljunkovito-pjeskovitih naslaga izdužen je paralelno toku rijeke Drave. Osnovno obilježje vodonosnika je visoka propusnost šljunaka u koje je usječena hidrografska mreža.

MINERALNE SIROVINE

Aluvij rijeka Drave i Mure predstavlja resurs nemetalne mineralne sirovine šljunka i pijeska. U značajnim količinama ga nalazimo u južnom dijelu Općine – uz stari tok rijeke Drave, na površini ili ispod tankog siltoznog ili humusnog pokrivača. Mineralna sirovina predstavlja sediment rijeke Drave istaložene tokom pleistocenskih glacijala i interglacijala i hulocena.

Šljunak i pijesak predstavljaju mineralnu sirovinu nezamjenjivu u suvremenom graditeljstvu.

Na području Općine ne postoji eksploatacijsko polje šljunka i pijeska.

e/ Klimatska obilježja

Opće klimatske značajke Općine određene su pripadnošću ovog prostora široj klimatskoj regiji – Panonskoj nizini, što se očituje vrućim ljetima i hladnim zimama.

Srednja godišnja temperatura zraka iznosi oko 10°C. Topli dio godine u kojem je srednja temperatura viša od godišnjeg prosjeka traje od sredine travnja do sredine listopada i poklapa se s vegetacijskim razdobljem.

Najtopliji mjesec je srpanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od 19°C, a najhladniji siječanj sa srednjom mjesečnom temperaturom od -1°C i jedini je mjesec u godini čija je srednja temperatura niža od 0°C.

Godišnji hod količine oborina je kontinentalnog tipa s maksimumom u toplom dijelu godine (travanj do rujna) i sekundarnim maksimumom u kasnu jesen. Sušnih razdoblja nema. Ukupne godišnje količine oborina iznose cca. 900 mm.

Tijekom godine snježni pokrivač se javlja između 45 i 50 dana (od listopada do svibnja). U prosjeku se može očekivati da je 21-28 dana snježni pokrivač visine 10 cm i više.

Ovo područje je relativno bogato vlagom tijekom cijele godine. Prosječne mjesečne vrijednosti relativne vlage zraka su iznad 70%. U godišnjem hodu minimum se javlja u travnju (69-74%), a maksimum u studenom ili prosincu (85-86%).

Osnovna karakteristika režima vjetra je dominantnost vjetrova južnog i jugozapadnog, te sjevernog i sjeveroistočnog kvadranta. U toku godine najvjetrovitije je proljeće, a ljetno je godišnje doba s velikom učestalošću slabih vjetrova (oko 80%).

Godišnji hod količine naoblake ima maksimum zimi, a minimum u srpnju i kolovozu. Godišnje ima oko 55 do 60 vedrih i dvostruko više oblačnih dana. Vedri su najučestaliji ljeti, kad ih ima oko 8 do 9 mjesečno, dok ih u razdoblju od studenog do veljače gotovo i nema. U prosincu i siječnju je polovica dana u mjesecu oblačna.

Područje Čakovca sa cca. 2000 sati sijanja sunca godišnje (što otprilike odgovara i situaciji u Općini Sveta Marija) spada u srednje osunčana područja Hrvatske. Najdulje mjesečno trajanje sijanja sunca je u srpnju (oko 9 sati dnevno), a najkraće u prosincu (oko 2 sata dnevno).

Na području Županije godišnje ima oko 40 do 60 dana s maglom, pri čemu se u siječnju javlja oko 10 dana s maglom, dok se u ljetnim mjesecima pojavljuje rijetko ili izostaje. Područje Općine Sveta Marija spada u dio Županije u kojem je magla učestalija pojava (nizina, dolina rijeke).

Mraz se javlja od rujna do svibnja, pri čemu je najopasniji onaj koji se pojavi u vegetacijskom razdoblju. Tuča se javlja prosječno jednom godišnje, a s najvećom se vjerojatnošću može očekivati da se to dogodi od svibnja do srpnja.

Posljednjih godina se primjećuju određene klimatske promjene, vjerojatno ne privremeno, te bi najnovija mjerenja i promatranja vjerojatno dala ponešto izmijenjene parametre za područje čitave Županije.

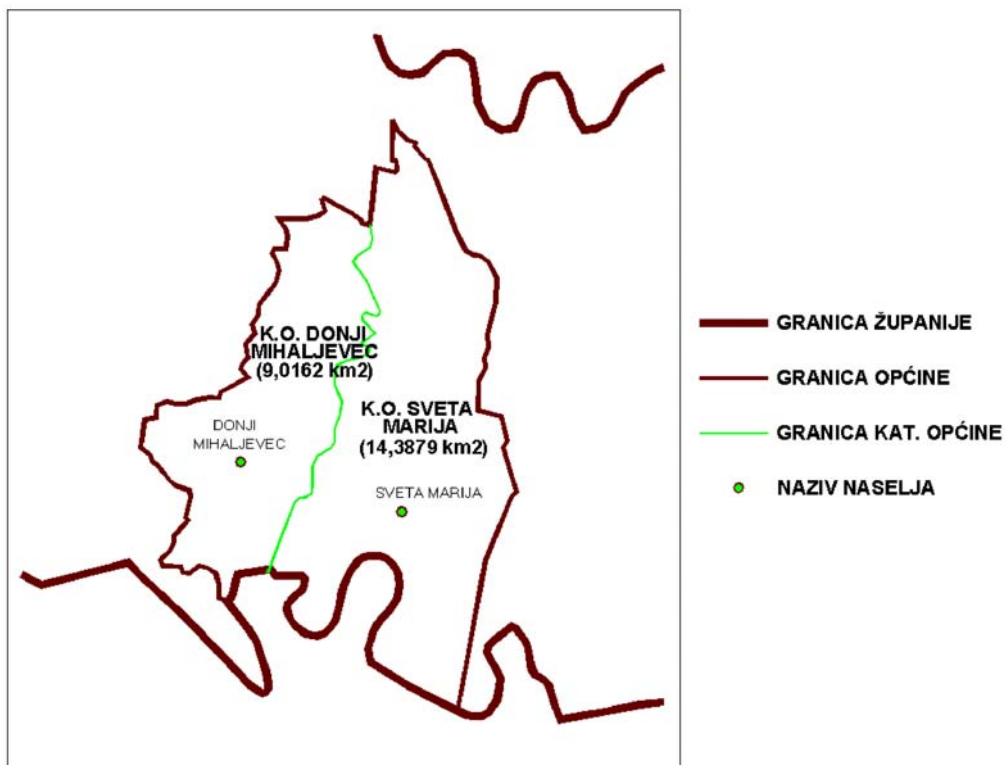
1.1.2.2. Područja pretežitih djelatnosti

a/ Osnovne kategorije korištenja zemljišta (katastarski podaci)

Područje Općine obuhvaća 2 katastarske Općine u cijelosti (k.o. Sveta Marija i k.o. Donji Mihaljevec).

Pregledna skica Općine sa podjelom na katastarske općine

Slika 8

Kategorije korištenja zemljišta (izvor podataka: Područni ured za katastar Prelog):

Tablica 15

ukupna struktura								
k.o.	*Poljoprivredno zemljište	Šume	Vode	Zgrade i dvorišta	Ceste i putovi	Željeznica	Ostalo	ukupno površina (ha)
Sveta Marija	1065,97	90,02	137,05	60,72	47,30	5,67	32,06	1438,79
%	74,09	6,26	9,53	4,22	3,29	0,39	2,23	100,00
D. Mihaljevec	674,06	32,62	133,82	20,33	23,72	4,34	12,73	901,62
%	74,76	3,62	14,84	2,25	2,63	0,48	1,41	100,00
ukupno	1740,03	122,64	270,87	81,05	71,02	10,01	44,79	2340,41
%	74,35	5,24	11,57	3,46	3,03	0,43	1,91	100,00

*poljoprivredno zemljište obuhvaća oranice, livade, vinograde, voćnjake, trstike i pašnjake

Područje Općine danas je gospodarski dobro razvijeno, a posebice se to odnosi na razvoj poljodjelstva. U zadnjih desetak godina situacija se promijenila pa su se uz zadovoljavajuću komunalnu opremljenost stvorile pretpostavke za ubrzaniji gospodarski razvoj.

I - POLAZIŠTA

Veći naglasak stavlja se na razvoj djelatnosti za koje postoje prirodne pogodnosti, te interes i tradicija.

Općenito, sadašnje stanje obilježava intenziviranje promjena u društvenom i gospodarskom opredjeljenju na razvitak tržišnog gospodarstva.

b/ Poljoprivreda

Prema katastarskim podacima obradive površine u Općini obuhvaćaju oko 74,35% ukupnog teritorija Općine (1740,03ha) što je iznad prosjeka Županije (71,25%).

Većina poljoprivrednog zemljišta je u privatnom vlasništvu. Osnovno obilježje tog zemljišta je rascjepkanost, tj. usitnjenost posjeda.

Poljoprivredno zemljište koje je ranije imalo status društvenog vlasništva prešlo je u vlasništvo države. To zemljište je donekle okrupnjeno. *Novom zakonskom regulativom* odredit će se novi vlasnici i vlasnici tog zemljišta.

Budući da ne postoje podaci o veličini poljoprivrednog posjeda, kao ni podaci o prosječnoj veličini poljoprivredne (katastarske) čestice, možemo pretpostaviti da oni bitno ne odstupaju od onih koji se odnose na Županiju.

Kućanstva prema ukupnoj raspoloživoj površini zemljišta, prema vrsti poljoprivredne proizvodnje i ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela, popis 2001.g.:

Tablica 16

	Broj kućanstava	Broj kućanstava prema vrsti poljoprivredne proizvodnje							Ukupan broj stoke, peradi i košnica pčela						
		uzgoj žitarica, industrijskog bilja i krmnog bilja	uzgoj povrća, cvijeća, ukrasnog bilja, sjemenja i sadnog materijala	uzgoj voća, grožđa i maslina	uzgoj puževa, kunića, fazana, činčila i dr.	uzgoj riba	uzgoj i iskorišt. šuma	broj konja	broj magaraca	broj ovaca i goveda	broj koza	broj svinja	broj peradi	broj košnica pčela	
Međimurska županija															
Ukupno	35.688	12.532	14.553	9.188	1.083	14	1.828	182	14	12.238	4.666	45.998	771.540	3.263	
Općina Sveta Marija															
Ukupno	771	427	230	149	27	-	39	0	0	165	43	1.179	7.028	102	
bez zemlje	42	-	-	-	1	-	-	0	0	0	11	0	16	0	
do 0,10ha	140	1	12	3	-	-	-	0	0	0	1	23	348	0	
0,11 do 0,50ha	166	66	39	24	7	-	5	0	0	2	3	137	1.046	2	
0,51 do 1,00ha	153	119	66	50	6	-	8	0	0	7	22	238	1.635	0	
1,01 do 3,00ha	229	207	93	59	12	-	18	0	0	112	5	625	3.316	30	
3,01 do 5,00ha	34	28	14	10	1	-	7	0	0	40	1	128	577	70	
5,01 do 8,00ha	5	5	4	3	-	-	-	0	0	3	0	26	70	0	
8,01 do 10,0ha	2	1	2	-	-	-	1	0	0	1	0	2	20	0	
preko 10,00ha	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Klimatski uvjeti osobito pogoduju proizvodnji kukuruza i krumpira, industrijskog bilja i povrća. Klima nije ograničavajući čimbenik za postizanje i vrhunskih prinosa po jedinici površine.

I - POLAZIŠTA

Ograničavajući čimbenici su:

- usitnjenost posjeda,
- veliki udio broja domaćinstava s mješovitim prihodom – poljoprivreda kao dodatna djelatnost,
- sitni posjedi staračkih domaćinstava koji su bez mehanizacije i koriste usluge drugih.

S obzirom na zaštitu tla i podzemnih voda, te poticanja formiranja eko-zona, daljnji razvoj poljoprivrede treba temeljiti na uzgoju zdrave hrane, uz minimalnu upotrebu kemijskih sredstava u zaštiti i prihranjivanju bilja.

c/ Šumarstvo

Šume u Općini Sveta Marija, kao i sve šume Međimurja predstavljaju ostatak nekad vrlo šumovitog područja, a u prošlosti su bile u posjedu raznih velikaških porodica. Prvi pisani podaci o šumama datiraju iz 13. st. kada se međimurske šume nalaze u posjedu vlastelinske porodice Čak. Po tadašnjem vlasniku međimurskih posjeda dobio je naziv i sam grad Čakovec. Od 13. st. nadalje međimurske šume i posjedi promijenili su mnoge vlasnike, odnosno vlastelinske obitelji, Ban Buzad, Grofovi Celjski, Ban Vitovac. 1473. godine posjede dobiva u zakup od Kralja Matije Korvina, Bankar Ernučt, a 1546. godine vlasnici postaju Knezovi Zrinski. Nakon pogibije Kneza Nikole Zrinskog i pogubljenja Petra Zrinskog u Bečkom Novom Mestu 1671. godine, vlasnik međimurskih posjeda postaje Car Leopold u jednoj polovini, dok je druga polovina pripala Knezu Adamu, sinu Nikole Zrinskog, koji pogiba u borbi s Turcima, pa vlasnik cijelog međimorskog posjeda postaje Car Leopold. Daljnji vlasnici su Markiz de Prie, Grof Ivan Čikulin, da bi na koncu Kralj Karlo VI., međimurski posjed poklonio Grofu Althaniju, čiji nasljednici 1791. godine isti prodaju Đuri Feštetiću. Od prvih vlasnika šuma u Međimurju pa sve do 1923. godine veći dio šuma, unatoč izmjene velikog broja vlastelinskih porodica koje su upravljale tim šumama, ostao je sačuvan, pa je čak jedan dio sačuvao prašumski izgled. Velikim porastom stanovništva, šume su krčene i pretvarane u poljoprivredna zemljišta, a sve većim razvojem drvne industrije počelo se intenzivno sa sječama postojećih šuma.

To je glavni razlog zašto je Međimurje tako siromašno šumama, po stanovniku svega 0,07 ha šume. Šumovitost Međimurja je vrlo niska, svega 12%, a Republike Hrvatske iznosi 35%.

Poslije II. svjetskog rata, međimurske šume kojima su upravljale razne zemljišne zajednice, *Zakonom o Agrarnoj reformi* su područstvljene i date na upravljanje Šumariji Čakovec, a veći dio šuma koji je bio u privatnom vlasništvu ostao je i dalje u privatnom vlasništvu.

Područje Općine Sveta Marija ne obiluje šumskim pokrovom, a isti se dodatno tijekom vremena sve više smanjivao. To je bila posljedica gustoće naseljenosti, relativno lake pristupačnosti šumama (sječa) i velikih zahvata na izgradnji HE sustava.

Regulacijom vodotoka i izgradnjom akumulacijskog jezera došlo je do promjena vodnog režima u tlu i naknadnog smanjenja šumskog pojasa uz rijeku Dravu.

Nivo podzemnih voda jako se spustio, a glavna voda rijeke Drave usmjerena je u betonirane kanale, dok u starom toku Drave teče tek biološki minimum, a brojni rukavci su potpuno presušili, što sve čini glavne uzroke promjena cijelog ekosistema, koje su ove šume zadesile zahvatima na izgradnji HE sustava.

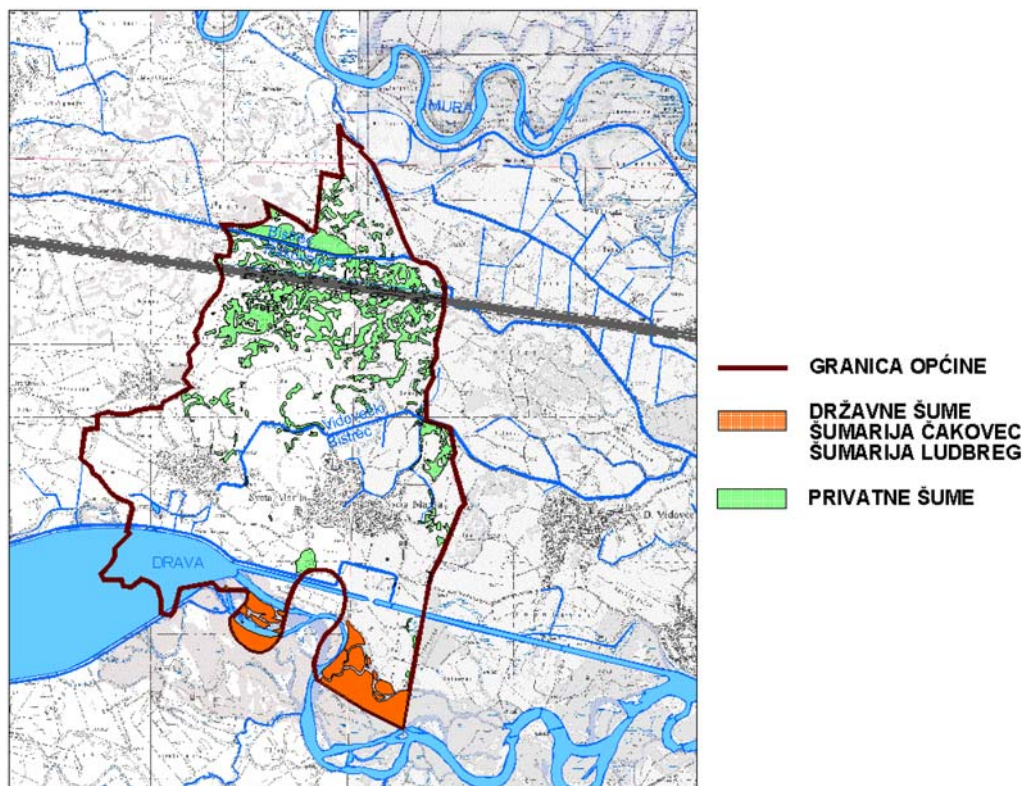
Presušivanjem brojnih rukavaca, brojni riječni sprudovi i nanosi šljunka i pijeska postali su dostupni čovjeku. Na takvim površinama uz Dravu, gdje se tek javlja inicijalna vegetacija i

I - POLAZIŠTA

počinje stvarati tlo, teren se prekopava, te se uklanja i onaj mali sloj tek stvorenog tla, teren se ispresijeca brojnim putovima i zatire se vegetacija koja ionako ima oskudne uvjete za razvoj.

Šume na području Općine

Slika 9

Šume hrasta lužnjaka nalazimo samo fragmentarno i to u zajednici s običnim grabom. Ove šumske površine su posljednji lokaliteti autohtone nizijske šume koja se zadržala nakon opsežnih hidroregulacijskih zahvata.

Uz ovu najznačajniju zajednicu nizijskih šuma, šumske prostore čine i autohtona zajednica bagrema i topola.

Što se tiče šuma koje su nastale i razvijale se pod utjecajem vodnog režima rijeke Drave, u kvalitativnom pogledu to su zajednice vrba, vrba i topola, bijele i crne johne, sremze i poljskog jasena (šume uz akumulaciju i šume uz staro korito). U tom području hrast lužnjak nalazi se pojedinačno.

Prije nekoliko desetljeća počele su se unašati euroameričke topole u vidu plantaža, intenzivnih kultura i šumskih kultura (državne šume), pa su prijašnje prirodne zajednice autohtonih vrsta znatno izgubile na prvobitnim karakteristikama. U posljednje vrijeme staništa prirodnih zajednica vrba zamijenile su kulture stablastih vrba, a na višim sušim terenima unašao se bagrem. U malom postotku unašan je hrast lužnjak i poljski jasen.

Gospodarenje šumama i šumskim zemljištem je djelatnost od posebnog društvenog interesa koji se realizira na način propisan *Zakonom o šumama*.

Šumskim prostorom u RH gospodari (upravlja) poduzeće "Hrvatske šume" d.o.o. Zagreb. Na području Međimurske županije nadležna je Uprava šuma Podružnica Koprivnica, odnosno Šumarija Čakovec.

I - POLAZIŠTA

Veći kompleksi šuma u ovoj Općini nalaze se u predjelima Mezova, Hanžina, Brljača, Kućarina i uz kanal HE Donja Dubrava, te uz korito rijeke Drave. Prema katastarskim podacima radi se o 358,57ha, što je 15,59% od ukupne površine Općine.

Šume na području Općine (izvor podataka: Hrvatske šume – Uprava šuma Koprivnica):

Tablica 17

	šume na području Općine			šume na području Županije		
	% od ukupno šuma	ha	% od površine Općine	% od ukupno šuma	ha	% od površine Županije
šume u državnom vlasništvu	24,77	88,83	3,86	34,32	3341	4,58
šume u privatnom vlasništvu	75,23	269,74	11,72	65,68	6393	8,76
ukupno šumskih površina	100,00	358,57	15,59	100,00	9734	13,34

Dio šuma u ovoj Općini nalazi se pod državnom upravom (oko 24,77% svih šuma - 88,83ha), a dio je u privatnom vlasništvu (oko 75,23% svih šuma – 269,74ha). Državnim šumama na području ove Općine gospodari Šumarija Čakovec i manjim dijelom na jugu Općine Šumarija Ludbreg.

Na temelju fitocenoloških, stanišnih i šumsko-gospodarskih elemenata, formirane su šumsko-gospodarske cjeline (gospodarske jedinice). U obuhvatu ove Općine Šumarija Čakovec upravlja gospodarskom jedinicom "Donje Međimurje", a Šumarija Ludbreg gospodarskom jedinicom "Ludbreške podravske šume".

Državnim šumama, odnosno gospodarskim jedinicama gospodare Šumarije na osnovu programa gospodarenja, odnosno *Gospodarskih osnova*.

Prva *Osnova gospodarenja* za gospodarsku jedinicu "Donje Međimurje" je donijeta 1958. godine, a za gospodarsku jedinicu "Ludbreške podravske šume" 1960. godine. Svake desete godine se vrši *Revizija osnova gospodarenja*. Revizija se sastoji od inventarizacije drvne mase, utvrđivanja prirasta drvne mase, propisivanja sječa glavnog i prethodnog prihoda, propisivanja šumsko-uzgojnih radova, određivanja smjernica za naredno 10-godišnje gospodarenje, zaštita od požara i dr.

Gospodarska jedinica "Donje Međimurje" se proteže na površini od 2923,25ha po većem dijelu Međimurske županije, a u Općini Sveta Marija zauzima 79,26ha. Odjeli i odsjeci koji se nalaze u ovoj Općini su: 56a,b,c,d, 57a,b,c,d,e,f,g,h.

Gospodarska jedinica "Ludbreške podravske šume" proteže se na površini od 1218,80ha po većem dijelu Varaždinske županije, a dok od te površine na Međimursku županiju otpada 34,55ha (Općina Sveta Marija). Odjel i odsjeci koji se nalaze u Općini Sveta Marija su: 19,c,b,f,e.

Valjanost osnove gospodarenja gospodarskom jedinicom "Donje Međimurje" je 1.1.2002. do 31.12.2011. godine, a gospodarskom jedinicom "Ludbreške podravske šume" je 1.1.1994. do 31.12.2003. godine.

Za privatne šume nažalost do danas ne postoje osnove gospodarenja, pa se s istima gospodari loše, jer načini sječe i neizvršavanje uzgojnih zahvata vodi u degradacijske oblike i stadije.

Šume u ovoj Općini (državne i privatne) pripadaju klimazonalnoj šumskoj zajednici hrasta lužnjaka i običnog graba (*Quercus robur L. - Carpinus betulus L.*) panonskog sektora ilirske provincije i srednjoevropske vegetacijske regije. Unutar klimazonalne zajednice lužnjakovo-grabovih šuma prisutne su i brojne šumske zajednice u trajnom razvojnem stadiju, kojima je vodni režim staništa glavni limitirajući faktor rasprostranjenosti i florističkog sastava vegetacije.

I - POLAZIŠTA

Šumske zajednice trajnog stadija "traju" na nekom prostoru tako dugo dok na njemu traje određena dugogodišnja i ustaljena dinamika priliva i odliva površinskih, odnosno oborinskih i poplavnih voda, te voda u tlu.

Promjenom dinamike u količini ili vremenu trajanja vode na površini ili tlu, mijenja se vodni režim staništa, što se odražava na floristički sastav šumske zajednice. Ako se floristički sastav, uslijed promjene vodnog režima, toliko promjeni da karakteristične vrste fitocenoze zamijene vrste karakteristične za neku drugu fitocenozu, znači da se iz jedne razvila druga fitocenoza, prilagođena novonastalim prilikama u staništu.

Prijelaz iz jedne fitocenoze trajnog stadija u drugu je prirodan proces, koji se u prošlosti zemlje događao uslijed promjene globalne klime i promjene reljefa nakon tektonskih poremećaja ili jakih erozijskih procesa u višim položajima reljefa, te deponiranjem erozijskog materijala u niže položaje.

U novije vrijeme trajni stadiji vegetacije se, zbog izgradnje hidromeliorativnih i energetskih građevina, drastično brzo mijenjaju.

Šume ove zajednice su u davnoj i novijoj prošlosti bile izložene jakim antropogenim utjecajima i to intenzivnim sječama lužnjaka i izgradnjom nasipa. Prirodni uvjeti životne sredine su sada zamijenjeni novonastalim uvjetima.

Slika 10 – Šume hrasta

Slika 11 – Šume hrasta

Na temelju očuvanih prirodnih oblika prirodnu šumsku vegetaciju čine:

- šuma hrasta lužnjaka i običnog graba (*Quercus robur L. - Carpinus betulus L.*)
- šuma crne joha s drhtavim šašem (*Carici brizoides-Alnetum glutinosae Horvat 38*)
- šuma vrba i topola (*Salici-Populetum Meyer, Drees 1938*)
- umjetno podignute sastojine, na području cijele Općine Sveta Marija nalazimo kulture bjelogorice. Od crnogorice je zastupljen obični bor, a od bjelogorice crna joha, e.a. topola, stablaste vrbe, platana i bagrem.

I - POLAZIŠTA

Ekološko florističke značajke šumskih zajednica:

ŠUMA HRASTA LUŽNJAKA I OBIČNOG GRABA

(*Quercus robur* L. - *Carpinus betulus* L.)

Biljke svojstvene toj zajednici, nalazimo i u šumama crne i bijele johe, a dijelom i u šumama bijele vrbe, topola i dr, na položajima gdje aluvijalne naplavine donose organske tvari i stvaraju blagi humus.

Lužnjak (*Quercus robur*) je dominantna vrsta drveća, a primiješane su: divlja trešnja (*Prunus avium*), poljski brijest (*Ulmus minor*), sremza (*Prunus padus*), jasen (*Fraxinus parvifolia*), bagrem (*Robinia pseudacacia*, unesena) i poljski javor (*Acer campestre*). U postojnoj sastojini je obični grab (*Carpinus betulus*), a u sloju grmlja: kurika obična (*Evonimus europaea*), glog jednokoštičavi (*Crataegus monogyina*), obična kalina – zimolez (*Ligustrum vulgare*), crna bazga (*Sambucus nigra*) i krušina – trušnjika obična (*Frangula alnus*).

Prizemno rašće je bujno osobito u sastojinama rjeđeg sklopa: plućnjak (*Pulmonaria officinalis*), broćika (*Galium cruciata*), kopriva (*Lamium purpureum*), *Brachipodium sylvaticum*, *Knautia drymeia*, *Circea lutetiana*, bršljan (*Hedera helix*), puzava ivica (*Ajuga reptans*), *Carex sylvatica*, *Asarum europaeum*, *Galeobdolon luteum*, kosmata zlatica (*Ranunculus lanuginosus*), *Stellaria holostea*, *Viola reichenbachiana* i dr.

ŠUME CRNE JOHE S DRHTAVIM ŠAŠEM

(*Carici brizoides-Alnetum glutinosae* Horvat 38)

Šume crne johe zauzimaju povremeno plavljena duboka, vlažna tla, bogata hranjivima. Manje su zastupljene čiste sastojine. U mješovitima, osim crne johe (*Alnus glutinosa*), nalazimo lužnjak (*Quercus robur*), sremzu (*Prunus padus*), bijelu johu (*Alnus incana*), poljski jasen (*Fraxinus angustifolia*), brijest (*Ulmus minor*), vez (*Ulmus laevis*) i bijelu topolu (*Populus alba*). U sloju grmlja su: kupina ostruga (*Rubus caesius*), kurika obična (*Evonimus europaea*), lijeska obična (*Corylus avellana*), svib (*Cornus sanguinea*), crna bazga (*Sambucus nigra*), s povijušama: *Humulus lupulus* i *Solanum dulcamara*.

U prizemnom rašću, dominiraju biljke grabovih šuma (*Carpinion betuli illyricum*): plućnjak (*Pulmonaria officinalis*), *Geum urbanum*, *Brachipodium sylvaticum*, *Polygonatum multiflorum*, *Glechoma hederacea*, *Geranium robertianum*, *Asarum europaeum*, *Schrophularia nodosa*, *Mercurialis perennis*, *Circea lutetiana*, *Geranium phaeum* i dr.

Osim drhtavog šaša (*Carex brizoides*), zastupljeni su po manjim jače vlažnim nizinama (mikroreljefne udoline): močvarna perunika (*Iris pseudacorus*), *Cirsium palustre*, *Dechampsia caespitosa*, *Peucedanum palustre*, *Urtica dioica*, *Ranunculus repens*, *Carex riparia*, *Typoides arundinacea* i dr.

Zato bi zajednicu crne johe mogli raščlaniti na dvije subasocijacije:

a/ tipičnu - (*Carici brizoides –Alnetum tipicum*)

b/ sa šašem *Carex riparia* (C. B. – *Alnetum caricetosum ripariae* prov.).

I - POLAZIŠTA

ŠUME VRBA I TOPOLA

(*Salici Populetum prov.*)

Osim manje ili više čistih sastojina vrbe zastupljene su i mješovite vrbovo-topolove šume, koje smo označili kao zajednicu *Salici-Populetum prov.* Zastupljena je na višoj terasi, u odnosu na vrbove sastojine. Crna i bijela topola (*Populus nigra* i *P. alba*) su dominantne vrste drveća. S obzirom da su to manje vlažne i hranjivom bogatija staništa, u tim topolicima su zastupljene još i sljedeće listaće: poljski brijest (*Ulmus minor*), poljski jasen (*Fraxinus angustifolia*), *Morus nigra*, bijela joha (*Alnus incana*) i crna joha (*Alnus glutinosa*).

U sloju grmlja osim vrba i topola, nalaze se: kupina ostruga (*Rubus ceasius*), svib (*Cornus sanguinea*), crna bazga (*Sambucus nigra*), crni glog (*Crataegus nigra*), crvena hudika (*Viburnum opulus*), *Humulus lupulus* i dr. Mjestimice je unesen i američki jasen (*Fraxinus americana*). U prizemnom rašću zastupljeni su higrofiti: *Lycopus europaeus*, *Euphorbia palustris*, *Solanum dulcamara*, *Valeriana dioica*, *Agrostis stolonifera* – no i pojedini indikatori hranjiva bogatijih podloga: *Aegopodium podagraria*, *Glechoma hederacea*, *Symphitum officinale*, *Circea lutetiana*, *Urtica dioica* i dr.

Za šume Općine Sveta Marija određeni su ekološko gospodarski tipovi šuma (EGT). Pod ekološko gospodarskim tipom, smatra se određena površina šume i šumskog zemljišta, koja ima slične ekološke i gospodarske značajke o kojima ovisi normalan način gospodarenja. Ekološko gospodarski tip šume utvrđuje se na temelju geološke podloge, šumske zajednice, vrste tla, klime, uzgojnih značajki, proizvodnih mogućnosti i vrijednosti sastojina.

Za svaki EGT utvrđuje se najpovoljniji sastojinski oblik, ophodnja, sječiva zrelost, normalna proizvodnja i njezina vrijednost.

U šumama Općine (predjeli Mezova, Hanžina, Brljača, Kočarina i uz kanal HE Donja Dubrava i starog korita rijeke Drave), utvrđena su dva EGT-a (tipiziranje izvršio Šumarski institut Jastrebarsko, na osnovu tipološkog istraživanja šuma sjeverozapadne Hrvatske).

U šifri ekološko-gospodarskog tipa (EGT) pojedine oznake imaju sljedeće značenje:

II – (rimski broj) označava panonsko područje,

G – zona hrasta lužnjaka i jasena

10; 51 -arapski broj označava broj tipa

EKOLOŠKO-GOSPODARSKI TIP II-G-10

Geološka podloga su deluvijalni i aluvijalni nanosi ilovine, gline, pijeska i šljunka, a manjim dijelom i lesne tvorevine, poznate pod nazivom mramorne ilovače ili šarene obrončane ilovače, močvarni prapor (beskarbonatna ilovača) i izlučeni i u vodi taloženi nekarbonatni eolski nanosi.

Karakteristična zajednica toga tipa je šuma lužnjaka i običnog graba (*Quercus robur* L. - *Carpinus betulus* L.), a uključene su i njene subasocijacije: tipična (*subass. typicum*), s drhtavim šašem (lelujavim) šašem (*subass. caricetosum brizoides* Horvat), s rastavljenim šašem (*subass. caricetosum remotae* Horvat) i s busikom (*subass. deschampsietosum caespitosae* Pelsec). Dominantno tlo je pseudoglej obrončani.

I - POLAZIŠTA

Najpovoljniji sastojinski oblik je jednodobna mješovita jednolična sjemenjača normalnog stanja, u stadiju zrelosti. Najpovoljniji omjer smjese mijenja se tijekom razvoja sastojine. U doba sječive zrelosti trebao bi imati 100% vrijednosti normale za čiste sastojine lužnjaka i 20% normale za čiste sastojine običnog graba. Lužnjak treba biti u nadstojnoj, a grab u podstojnoj etaži. Za hrast ophodnja (vrijeme od osnivanja sastojine do sječe) iznosi 140 godina, a za grab 80 godina.

EKOLOŠKO-GOSPODARSKI TIP II-G-51

Geološka podloga su pijesci, šljunci i ilovine recentnog karbonatnog aluvija. Taj tip predstavlja zajednica šume vrba i topola (*Salici-Populetum M. Dress*). Tlo je fluvisol i amfoglej.

Najpovoljniji sastojinski oblik je jednodobna mješovita jednolična sjemenjača normalnog stanja u stadiju zrelosti. Optimalan omjer smjese je 60% bijele vrbe, 30% crne topole i 10% ostalih listaća. Utvrđena ophodnja za vrbe i topole je 40 godina.

U gospodarskim jedinicama "Donje Međimurje" i "Ludbreške podravske šume" šume i šumska zemljišta su razvrstana po uređajnim razredima. Uređajni razred se određuje prema namjeni šume i šumskog zemljišta, glavnoj vrsti drveća na temelju koje se određuju cilj gospodarenja, vrijeme ophodnje odnosno promjera sječive zrelosti, bez obzira na to u kojem se omjeru nalazi glavna vrsta drveća u smjesi i prema načinu postanka.

Zakon o šumama dijeli šume prema namjeni na gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Državne šume u ovoj Općini imaju gospodarsku i zaštitnu namjenu. Zaštitnu namjenu imaju državne šume uz rijeku Dravu u gospodarskoj jedinici "Donje Međimurje".

U sljedećoj tabeli vidimo prikaz uređajnih razreda u Općini Sveta Marija, njihovu ophodnju, drvnu zalihu, godišnji prirast i površinu.

Prikaz općih podataka za g. jed. "Donje Međimurje" u Općini Sveta Marija:

Tablica 18

uređajni razred	ophodnja	drvena zaloha	godišnji prirast	površina
	godine	m ³	m ³	ha
vrba	40	2555	184	70,64
domaća topola	40			18,82
bagrem iz panja	20			7,47
ostalo: sprudovi, el. vod, suho korito				16,88
ukupno		2555	184	113,81

Kao i do sada, tako i ubuduće osnovni cilj gospodarenja, pored općekorisnih funkcija šuma u Općini, je proizvodnja što veće i vrjednije drvene mase za potrebe tržišta, a koja se postiže pravilnim gospodarenjem šumama, ne narušavajući prirodne ekosisteme i izgled cijelog krajolika.

U budućnosti sastojine vrba i topola obnoviti će se čistim sječama, te pošumljavanjem brzorastućim selekcioniranim vrstama deltoidnih topola i stablastih vrba.

I - POLAZIŠTA

d/ Lov i ribolov

U skladu sa *Zakonom o lovu* na području Međimurske županije ustanovljena su lovišta pod brojevima, u svrhu uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači, odnosno racionalnog korištenja svih prirodnih i drugih potencijala za razvoj lova i lovnog gospodarstva.

Kroz izrađene *Lovno gospodarske osnove* daju se osnovni podaci o pojedinim lovištima (opis prirodnih značajki, prikaz vrsta i broja divljači, tehnička opremljenost) i način gospodarenja s divljači i lovištem u sklopu kojeg su date mjere zaštite divljači, mjere očuvanja i poboljšanja staništa, mjere uređivanja lovišta, briga o životinjskim vrstama.

Sveukupan prostor lovišta se dijeli na zemljište unutar lovišta (šumsko, poljoprivredno) i na vode unutar lovišta (tekućice, stajačice). Površine izvan lovišta su građevinska područja i pojas od 150 – 300m oko njih.

Za površine izvan lovišta izrađeni su *Programi zaštite divljači* koji određuju granice tih područja, procjenu brojnog stanja divljači, mjere zaštite divljači (zabrana lova, preventiva, zdravstveno-higijenske mjere, spašavanje divljači od elementarnih nepogoda i dr.) i mjere za sprečavanje štete od divljači. Cijelo područje Općine spada u otvoreno zajedničko lovište br. 2, kojim gospodari lovačko društvo "Patka" Donji Vidovec. Veličina lovišta je cca. 2277ha.

Lovačko društvo broji 69 članova. Od lovno-tehničkih građevina na području Općine posjeduje Lovački dom površine cca. 200m² na čestici od cca. 1,59ha. Od većih površina u predjelu uređena je remiza za uzgoj fazana površine 12ha ograđenog prostora, s 1200m² zatvorenog prostora. U prostoru je postavljeno 20 čeka, 15 hranilišta za visoku divljač i 40 hranilišta za sitnu divljač.

Slika 12 – Lovački dom

Lovišta u Općini Sveta Marija spadaju u nizinska panonska lovišta, predviđena prvenstveno za uzgoj obične srne i sitne divljači (zec, fazan, trčka, divlja patka, prepelica i dr.).

Optimalno brojno stanje glavnih vrsta divljači:

Tablica 19

	srna	zec	fazan	trčka	divlja patka
prosječni unos (kom)	-	-	500	150	-
prosječni odstrel (kom)	20	40	450	120	20
brojno stanje 2001. (kom)	98	307	483	122	-

I - POLAZIŠTA

Sam zemljopisni položaj i oblik ovog lovišta, konfiguracija terena, ekspozicija zemljišta, bujan biljni pokrov (hrana), povoljne hidrografske prilike (pitka voda), šumske površine i šumarci (zaklon) daju ovom lovištu dobre uvjete za prirodan razvoj i uzgoj raznih vrsta divljači.

Divljač prisutna u šumskom predjelu – sjeverni dio Općine:

- dvopapkari – srna
- glodavci – zec obični
- ptice – fazan obični, trčka, grlica divlja, divlja patka glavata, patka krljuža, patka gluvara
- sezonske vrste divljači – prepelica pućpura, golub dupljaš, golub grivnjaš, guska lisasta, guska glogovnjača, šljuka bena i šljuka kokošica
- povremene vrste divljači – jelen obični, divlja svinja – zbog nemogućnosti opstanka u lovištima ne zadržavaju se duže.

U posljednjih dvadesetak godina, staništa i prirodni uvjeti divljači su se bitno promijenili, a time i uvjeti opstanka i reprodukcije divljači. Intenzivna poljoprivredna proizvodnja i obrada zemlje teškom mehanizacijom, mehanička košnja, upotreba pesticida i herbicida (prekomjerna i nekontrolirana) uništava legla zečeva, gnijezda fazana, trčke i patke, te mladu srneću divljač.

Osnovni cilj gospodarenja lovištem kod svih vrsta divljači je postizanje i održavanje optimalnog gospodarskog kapaciteta (najveći mogući broj divljači koji ne ugrožava gospodarsko stanje), a kod srneće divljači i postizanje dobre starosne strukture.

Razvoj lovstva u narednom razdoblju treba vezati uz razvoj kontinentalnog turizma, za koji na ovom području postoje povoljni uvjeti.

Slika 13 – ŠRD "Drava" Donji Mihaljevec

Na području Općine trenutno djeluju dva športsko-ribička društva: ŠRD "Klen" Sveta Marija i ŠRD "Drava" Donji Mihaljevec.

ŠRD "Drava" ima ribički dom i vodene površine uređene na nekadašnjoj divljoj šljunčari veličine 7ha.

I - POLAZIŠTA

e/ Eksploatacija mineralnih sirovina - rudarstvo

Na području Općine značajni su prirodni resursi – naslage šljunka i pijeska, nastale taloženjem sedimenata rijeke Drave. U prošlosti je na području Općine uz Dravu bilo nekoliko manjih ilegalnih šljunčara, a trenutno na području Općine nema niti jedne.

Eksploatacija mineralnih sirovina ima veliki utjecaj na prostor i okoliš, te je osim o tržišnim potrebama nužno voditi računa i o uklapanju u prostor i okoliš s nužnim rješenjem konflikata, osobito poljoprivredom, vodnim gospodarstvom i okolišem naselja.

f/ Malo i srednje poduzetništvo

Na razini Županije i Države poduzeto je niz mjera i aktivnosti stvaranja povoljnijeg poduzetničkog okruženja. Osnovan je *Međimurski poduzetnički centar* sa ciljem pružanja usluga za unapređivanje, poticanje i razvoj poduzetništva (malih i srednjih poduzeća i obrta). *Program poticanja poduzetništva* razvija se u suradnji s *Gospodarskom komorom županije* i *Ministarstvom gospodarstva*.

Izmjenama i dopunama prostornog plana bivše Općine Čakovec iz 1998. g. u Općini je znatno prošireno građevinsko područje s namjerom "da se osigura prostor za razvoj male privrede". Planirane su dvije površine za razvoj poduzetništva, obje uz cestu koja prati odvodni kanal HE Dubrava. Jedna više zapadno površine 11,72ha – ova zona nije realizirana. Znatno manja zona površine 1,43ha planirana je na samom rubu Općine uz spojnu cestu stare ceste (br. D-20) i ceste uz odvodni kanal (br. L-20039). Zona se sastoji od svega dvije čestice. Infrastruktura je za čestice izvedena, a čestice su prodane pa će uskoro doći do realizacije.

Inače, u svim dijelovima Općine, u naseljima Sveta Marija i Donji Mihaljevec interpolirano u mješovitu, pretežito stambenu gradnju, postupno se razvija malo i srednje poduzetništvo - privatna inicijativa novijeg datuma: građevinski, instalaterski, prevoznčki, metaloprerađivački, drvni, tekstilni, prehrambeni obrti i tvrtke, razni servisi, radionice, trgovine i sl.

Podaci Statističkih izvještaja poduzetnika RH za razdoblje 1.1. do 31.12. 2001.g.:

Tablica 20

Nivo županija – Mali, srednje veliki i veliki poduzetnici				
	AOP	I. – XII. 2000.	I. – XII. 2001.	Indeks
Broj poduzetnika (puni broj): 13				
Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada (puni broj)	137	38	40	105.26
Ukupni prihodi	124	9538	10447	109.53
Ukupni rashodi	125	9329	9788	104.93
Dobit prije oporezivanja	126	232	674	290.48
Gubitak prije oporezivanja	127	23	15	67.07
Porez na dobit	128	82	145	175.87
Dobit nakon oporezivanja	130	150	529	353.57
Gubitak nakon oporezivanja	131	23	15	67.07

I - POLAZIŠTA

Na području Općine 2000.g. bilo je registrirano 18 (Međimurska županija 2694), a 2001.g. bilo je registrirano 17 (Međimurska županija 2689) trgovačkih društava. To su sve mali poduzetnici, zasnovani na obiteljskom gospodarstvu i tradiciji sitnog obrta, karakterizira ih pokretljivost, prilagodljivost, financijska efikasnost, ekonomičnost i profitabilnost.

Ipak, većina radnog stanovništva radi izvan prostora Općine, najviše u Čakovcu, Prelogu i Kotoribi.

Na području Općine također postoji nekoliko uzgajivača stoke, peradi i većih poljoprivrednih proizvođača.

Slika 14 – farma

g/ Turizam i ugostiteljstvo

Uvjete za razvoj turizma na području Općine čine:

- prisutnost voda tekućica – rijeke Drava i Mura (ribolov),
- interesantna lovna područja s raznovrsnom divljači,
- prirodna baština – Značajni krajobraz rijeka Mure i Drave,
- manifestacije (proštenja, blagdani, fašnik i dr.).

Svi ti uvjeti su još uvijek prilično slabo iskorišteni, ali kao potencijal mogu predstavljati respektabilni element u planiranju budućeg razvoja.

Dosadašnji razvoj ugostiteljsko-turističke djelatnosti lokalnog je značaja (manje privatne ugostiteljske građevine).

U budućnosti značajnu ulogu u turističkom razvoju može predstavljati seoski turizam u kombinaciji s uzgojem zdrave hrane, kao i uređenje športsko-rekreacijskog centra kod Donjeg Mihaljevca.

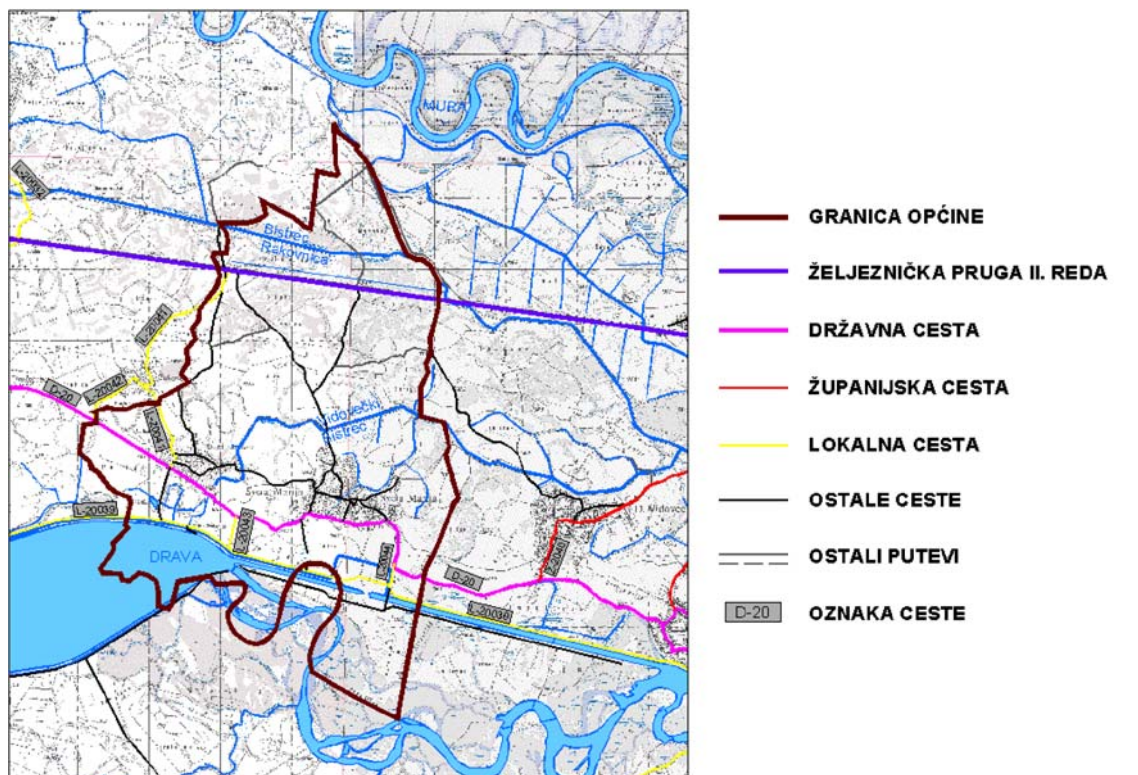
1.1.2.3. Komunalna infrastruktura

PROMETNI SUSTAVI

a/ Cestovni promet

Slika prometa

Slika 15

Razvrstane ceste na području Općine Sveta Marija:

Tablica 21

redni broj	broj ceste	kategorija ceste	relacija ceste	dužina kroz Općinu (km)	*dužina kroz Županiju (km)
1.	D-20	državna cesta	Čakovec-Prelog-Donja Dubrava	5,84	36,12
2.	L-20039	lokalna cesta	HE Čakovec (Ž-2022)-HE Donja Dubrava(D-20)	3,83	25,30
3.	L-20041	lokalna cesta	Željeznički kolodvor Donji Mihaljevec-Čakovec-D. Mihaljevec (D-20)	1,69	3,80
4.	L-20043	lokalna cesta	Prilaz Donji Mihaljevec (D-20)-lokalna cesta L-20039	0,50	0,50
5.	L-20044	lokalna cesta	Prilaz Sveta Marija (D-20)-lokalna cesta L-20039	0,20	0,20

*podaci iz PPMŽ-a

I - POLAZIŠTA

Postojeći prometni sustav na području Općine Sveta Marija dio je glavne cestovne mreže Međimurja. Kroz Općinu prolazi državna cesta br. D-20 Varaždin (D-2)–Nedelišće–Čakovec–Prelog–D. Dubrava–Đelekovec–Drnje(D-41). To je cesta koja spaja Općinu sa županijskim središtem, te cesta koja spaja dvije Županije – Međimursku i Koprivničko-Križevačku.

Na području Općine nema cesta u rangu županijskih cesta.

Paralelno s jezerom i odvodnim kanalom HE Dubrava prolazi lokalna cesta br. L-20039 koja dobiva sve više na značaju, pa je PPMŽ-om predviđena promjena ranga u županijsku cestu.

Od značaja za Općinu je i lokalna cesta br. L-20041 koja povezuje naselje Donji Mihaljevec preko susjedne Općine Prelog (naselja Čukovec) sa željezničkom postajom na pruzi Čakovec-Kotoriba, a koja se nalazi na području Općine.

Od ostale cestovne infrastrukture u Općini postoji mreža općinskih nerazvrstanih cesta (mjesnih ulica i poljskih putova) tako da je s obzirom na nizinski teritorij Općine njezin prostor međusobno kvalitetno prometno povezan.

Naselje Donji Mihaljevec i Sveta Marija međusobno su povezana osim državnom cestom br. D-20 i internom cestom, što je izuzetno povoljno za lokalni promet između ta dva naselja. U smislu sigurnosti prometa otežana je situacija na državnoj cesti br. D-20 kroz naselja Sveta Marija i Donji Mihaljevec zbog nedostatka pješачkih i biciklističkih staza. U pogledu stanja kvalitete cestovne mreže i standarda održavanja situacija je podjednaka kao i na ostaloj cestovnoj mreži u Županiji.

b/ Željeznički promet

Jedna od prvih željezničkih pruga u zemlji bila je pruga Kotoriba – Čakovec – Pragersko izgrađena 1860.g. To je i danas glavni magistralni pravac srednje i istočne Europe prema sjevernojadranskim lukama. Željeznička pruga Budimpešta – Kotoriba – Čakovec – Varaždin – Zagreb je željeznička pruga I. reda koja bilježi veliki putnički promet, a na kojoj prometuju i međunarodni putnički vlakovi. Kroz Općinu duljina ove pruge iznosi 3,2km, a ukupno kroz Županiju 10km. Na prostoru Općine nalazi se i putnički kolodvor Donji Mihaljevec i od velikog je značaja za putnički promet Općine Sveta Marija (dnevna migracija đaka i radnika prema Čakovcu).

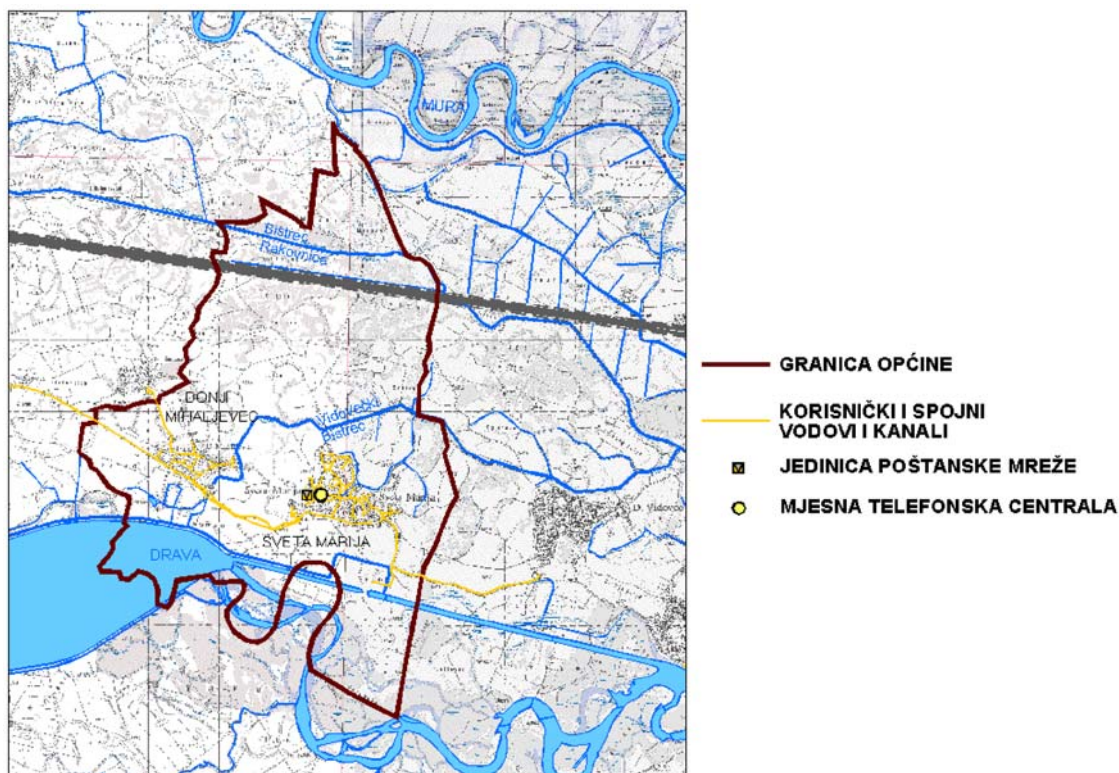
c/ Pošta

Na području Općine Sveta Marija poštanski promet organizira i obavlja "Hrvatska pošta" d.d. Središte pošta Čakovec posredstvom Poštanskog ureda Sveta Marija br. 40326 koji pokriva područje Općine s dva naselja, te poslužuje cca. 2400 stanovnika. Time je osigurana zadovoljavajuća pristupačnost poštanske mreže na tom području i kvalitetno zadovoljenje potreba korisnika u jednom dužem vremenskom periodu.

I - POLAZIŠTA

Slika pošte i telekomunikacija

Slika 16

d/ Javne telekomunikacije

Na području Općine Sveta Marija telekomunikacijski promet organiziraju i obavljaju "Hrvatske telekomunikacije" d.d. Telekomunikacijski centar Čakovec s osnovnom djelatnošću osiguranja telekomunikacijskog prometa unutar Županije i veza s telekomunikacijskim sustavom Hrvatske. Naselja Općine obuhvaćena su pristupnom telekomunikacijskom mrežom RSS-a Sveta Marija. Pristupna mreža RSS-a Sveta Marija je u cijelosti izgrađena podzemno. Mjesna telefonska centrala Sveta Marija digitalne je tehnologije i omogućava sve najnovije PSTN i ISDN usluge. Na matičnu centralu AXE-10 vezana je svjetlovodnim kabelom. Korisnički vodovi izgrađeni su od kabela s bakrenim žicama.

Trenutno, od novih usluga, osim ISDN (integrirani sustav širokopojsnih usluga – preko jedne veze biti će omogućen telefonski razgovor, prijenos podataka i slike), pretplatnicima se nudi i ADSL tehnologija (brži i kvalitetniji prijenos govora i ostalih oblika podataka). Instalirani kapacitet RSS-a Sveta Marija iznosi 809 telefonskih priključaka. Broj instaliranih priključaka na 100 stanovnika u Općini iznosi 33,25 (županijski prosjek je 28,2, a hrvatski 29,5 pretplatnika na 100 stanovnika). Prema navedenom vidljivo je da na području Općine (uzevši u obzir podatke o broju domaćinstava) kapacitet komunikacijskih priključaka zadovoljava.

POKRETNE KOMUNIKACIJE

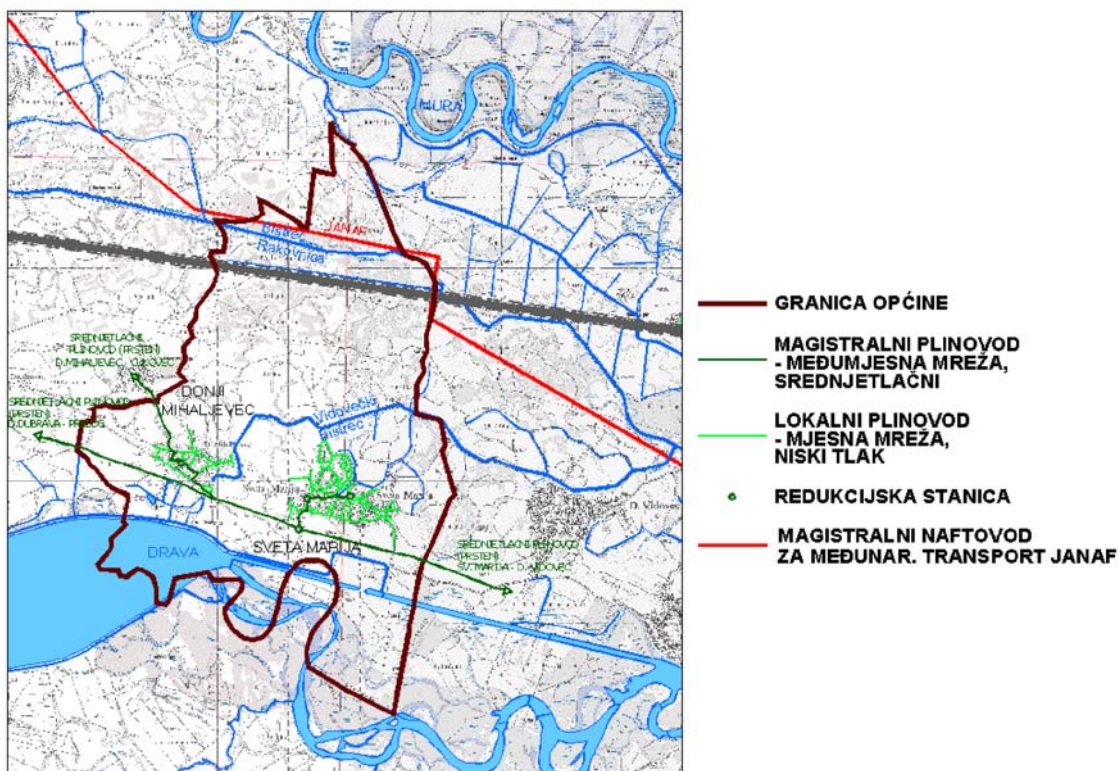
Na području Općine djeluju tri mreže sustava pokretnih komunikacija – mreža CRONET, mreža VIPNET, mreža MOBTEL.

ENERGETSKI SUSTAVI

e/ Plinoopskrba

Slika plinoopskrbe

Slika 17

Tablica 22

	priključak plina		prosječna potrošnja plina m ³
	domaćinstva	privreda	
Sveta Marija	339	6	690.000
Donji Mihaljevec	137	9	292.000
ukupno	476	15	982.000

Ključni dokument koji rješava razvoj plinoopskrbe na području Međimurske županije, pa tako i na području Općine Sveta Marija je *Studija opskrbe plinom Međimurske županije* koja je prihvaćena na razini Županije 1991.g., i u kojoj su objedinjeni svi dotadašnji radovi na projektiranju i razradi plinifikacije pojedinih dijelova Županije.

Distribuciju plina na području Općine Sveta Marija obavlja distributer "Međimurjeplin" d.o.o. Čakovec.

Općina se snabdijeva zemnim plinom preko razvodne srednjetačne plinske mreže radnog tlaka do 3 bara, koja se proteže duž glavne prometnice *D. Dubrava-Sveta Marija-Prelóg*. Redukcija na potrebni radni tlak plinskih trošila provodi se u redukcijskim stanicama. Ukupno na području Općine ima 3 redukcijske stanice.

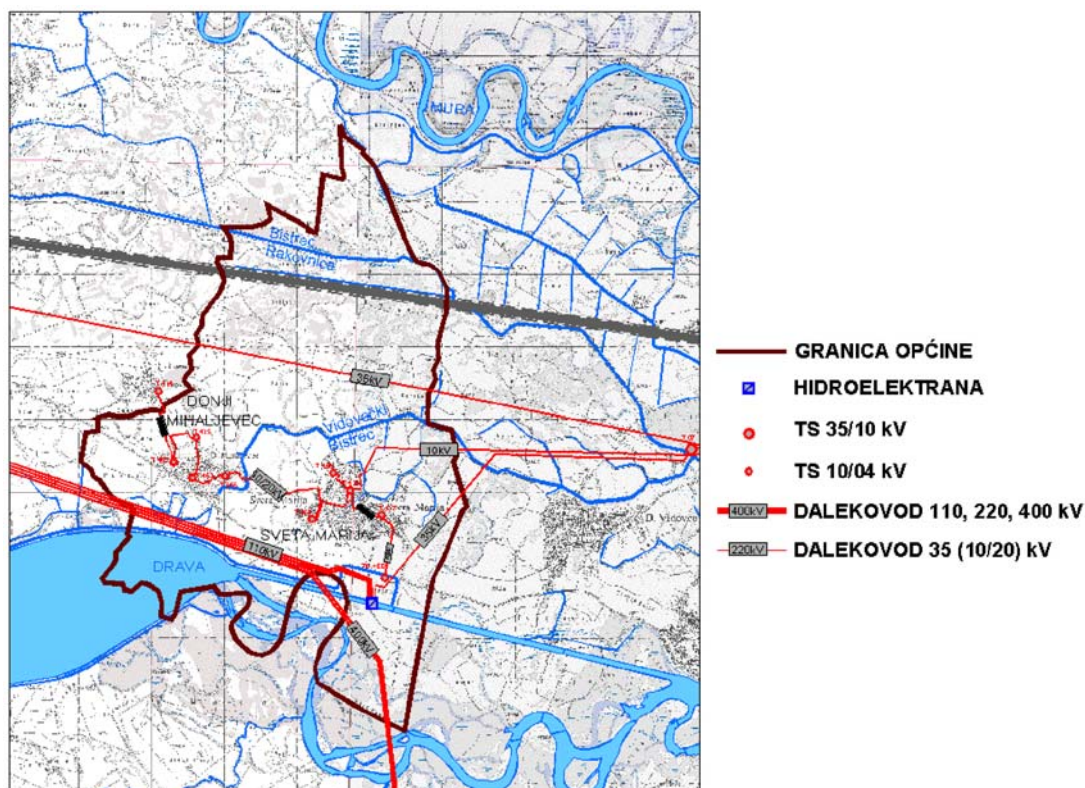
Plinski sustav Općine je većim dijelom definiran i izgrađen. Do kraja 2002.g. na plin je u Općini priključeno 476 domaćinstava i 15 privrednih subjekata. Prosječna potrošnja plina iznosi 982.000 m³ plina. Prosječno je priključeno 61,73% domaćinstava u Općini.

Područjem Općine uz prugu Čakovec-Kotoriba prolazi međunarodni naftovod "JANAF".

f/ Elektroopskrba

Slika elektroopskrbe

Slika 18

Područje Općine Sveta Marija napajano je električnom energijom od distributera DP "Elektra" Čakovec, preko trafostanice "Kotoriba" 35/10kV koja je vezana 35kV dalekovodom s hidroelektranom HE Dubrava.

Na području Općine, odnosno u naseljima Sveta Marija i Donji Mihaljevec, razmješteno je 9 trafostanica 10/0,4kV za napajanje samih naselja.

Ukupno instalirana snaga postojećih trafostanica na području Općine je 1640kVA. Trafostanice su većim dijelom priključene zračnim 10kV vodovima, a manjim dijelom podzemnim kabelskim vodovima.

Područjem Općine prolazi međudržavni dalekovod "Žerjavinec-Heviz" 2x400kV, te dalekovod 35 kV *Prelog-Mursko Središće* od kojeg se i vrši napajanje Općine Sveta Marija.

Postojeće prijenosne mogućnosti za potreban transport električne snage do područja Općine za zahtijevano napajanje potrošača električnom energijom ocjenjuje se zadovoljavajuće, ali ostaje potreba osiguranja kvalitetnog rezervnog napajanja područja unutar Općine, te napajanja planiranih gospodarskih zona.

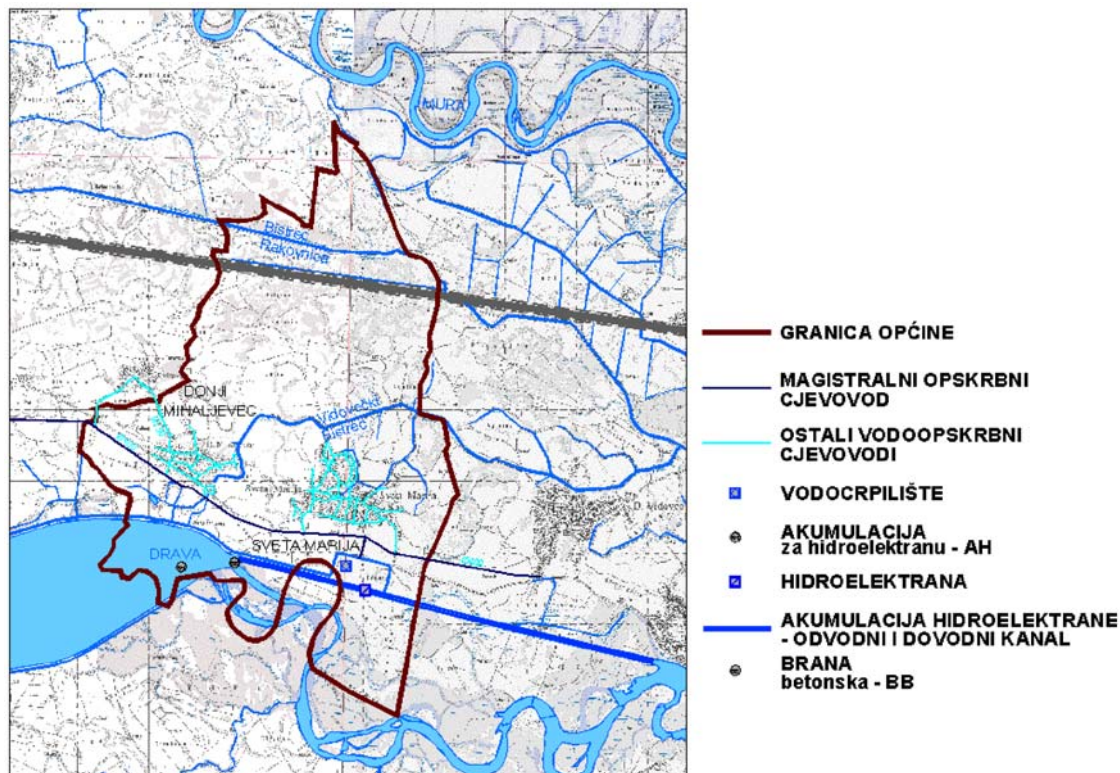
Na području Općine nalazi se hidroelektrana HE Dubrava snage 80,6MW u pogonu od 1989.g. Hidroelektrana HE Dubrava vezana je svojom 110kV vezom na elektroenergetski sustav Hrvatske, a preko 35kV dalekovoda i s distribucijskim sustavom "Elektre" Čakovec.

I - POLAZIŠTA

g/ Vodoopskrba

Slika vodoopskrbe

Slika 19

Tablica 23

	broj stanova popis 2001.	prikjučena domaćinstva	%	kolektivno stanovanje broj priključaka	pravne osobe broj priključaka	ukupna potrošnja	prosječna potrošnja	potrošnja m ³ /god. po domaćinstvu			
								0	1-60	61-120	>120
Sveta Marija	625	511	81,8	1	4	52,127	98,74	34	163	115	205
D. Mihaljevec	293	253	86,3	0	12	24,980	100,83	19	83	66	85
ukupno	918	764	83,2	1	16	77,107	100,14	53	246	181	290

Međimurska županija ima značajne vodne resurse koji nadilaze regionalne okvire. Zbog visoke kvalitete vode i izdašnosti postaje jedna od najvažnijih prirodnih vrijednosti.

Vodoopskrba Međimurja podijeljena je na četiri vodoopskrbne zone koje se snabdijevaju iz crpilišta Nedelišće (5 bunara) i crpilišta Prelog (1 bunar). Distribuciju vode za sve zone obavljaju "Međimurske vode" d.o.o. Čakovec.

Područje Općine Sveta Marija spada u IV. zonu i opskrbljuje se iz crpilišta "Prelog". Na području Općine nalazi se i pričuvno crpilište "Sveta Marija" kapaciteta 22 l/sek koje se trenutno ne koristi.

Crpilište je bilo izvedeno za potrebe radničkog naselja prilikom izgradnje hidroelektrane HE Dubrava. Sastoji se iz jednog zdenca dubine 8m, promjera 1500mm, crpne stanice s ugrađene dvije centrifugalne crpke kapaciteta 12,5l/s koje ukupno zajedno daju 22l/s. Nakon završetka gradnje HE Dubrava crpilište je spojeno na magistralni cjevovod Prelog-D. Dubrava i može služiti kao pričuva za istočni dio zone IV, u slučaju kvara javnog vodovoda.

I - POLAZIŠTA

Vodopskrbni sustav je tlačan.

Na području Općine izgrađena je razvodna vodopskrbna mreža u svim naseljima. Trase magistralnih opskrbnih cjevovoda naselja u Općini u pravilu se poklapaju s trasama prometnica.

Voda je visoke kakvoće i distribuira se potrošačima direktno iz zahvata bez posebne dorade. U skladu sa zakonskom regulativom, voda se samo klorira u svrhu sprečavanja pojave bakteriološkog zagađenja u cjevovodu. Zdravstvenu ispravnost vode za piće prema *Pravilniku* stalno vrši vlastiti laboratorij "Međimurskih voda".

h/ Odvodnja

Problem odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Općine Sveta Marija dosad nije riješen, odnosno otpadne vode iz domaćinstva prikupljaju se putem individualnih septičkih jama (često propusnih). Ponegdje se dio otpadnih voda i direktno ispušta u kanale (Bistrec, Lugovec). Oborinske vode odvede se otvorenim jarcima u prirodne vodotoke ili depresije.

Otpadne vode svojim djelovanjem prouzročile su velika onečišćenja vodotoka što bi moglo prouzročiti štetne posljedice za čovjekov okoliš i na zdravlje ljudi, pa se nameće potreba što bržeg rješavanja odvodnje otpadnih voda, kako bi se uz buduće uređaje za pročišćavanje otpadnih voda sanirala već prisutna nepovoljna ekološka situacija.

Sa ciljem da se uspostavi cjelovit sustav odvodnje i zaštite voda, te definira dinamika potrebnog i poželjnog etapnog rješavanja, početkom 2002.g. županijska skupština usvojila je *Studiju odvodnje Međimurja* dokument koji predlaže rješenja u načinu zbrinjavanja otpadnih voda sa ciljem zaštite površinskih, a posebno podzemnih voda područja Međimurske županije koje se koriste za vodopskrbu.

i/ Groblja

Na području Općine Sveta Marija postoji jedno mjesno groblje, locirano uz državnu cestu br. D-20 Čakovec-D. Dubrava južno od naselja Sveta Marija. Ovo groblje nalazi se izvan građevinskog područja naselja.

Ima dovoljno prostora i za buduće ukope, a uređenje groblja je na zavidnoj razini. U neposrednoj blizini groblja, na susjednoj čestici, 90-ih godina 20.st. razvila se pilana koja svojom djelatnošću nije primjerena takvom okolišu, naime zagađuje se prostor groblja prašinom i vizualno, bukom, te bi se trebao pronaći model izmještanja te djelatnosti u buduću gospodarsku zonu.

1.1.2.4. Društvena infrastruktura

Društvena infrastruktura, kao skupina uslužnih funkcija, najuže je povezana s razvitkom i razmještajem svojih korisnika, tj. stanovništvom, a njenim razvojem postiže se viši i bolji standard i kvaliteta života. Čini je niz građevina i ustanova s područja uprave, obrazovanja, zdravstva, kulture, sporta i rekreacije.

a/ Javne službe i uprava

Prema ustavnom i zakonskom određenju Općina Sveta Marija je jedinica lokalne samouprave. U dijelu lokalne samouprave na području Općine djeluje *općinsko vijeće*, a u naselju Donji Mihaljevec ustanovljen je *mjesni odbor*. U oba naselja za ove potrebe postoji dovoljan i adekvatan prostor za funkcioniranje navedenih tijela.

Na razini županije obavljaju se poslovi državne uprave i poslovi samoupravnog djelokruga koji su propisani *Zakonom o sustavu državne uprave* i *Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi*. Tijela općinske samouprave dio su županijskog, i šire republičkog sustava i u stalnoj su suradnji.

Ustanove državne uprave i lokalne samouprave su:

UPRAVA

Policijska uprava MUP-a Čakovec

Uprava za obranu Čakovec

Carinarnica Koprivnica – carinska ispostava Čakovec

Porezna uprava – područni ured Čakovec

Financijska agencija – podružnica Čakovec

Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske – područna služba

Varaždin – ispostava Čakovec

Hrvatski zavod za zapošljavanje – područna služba Čakovec

Državni ured za reviziju – područni ured Čakovec

Hrvatski fond za privatizaciju – područni ured Čakovec

Centar za socijalni rad Čakovec

Hrvatske šume Zagreb, Uprava šuma Koprivnica, Radna jedinica "Šumarija" Čakovec

Hrvatske ceste Zagreb, Ispostava Varaždin, Nadcestarija Čakovec

Županijska uprava za ceste Čakovec

Hrvatske vode

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – područni ured Čakovec

PRAVOSUĐE

Županijski sud Čakovec

Općinski sud Čakovec

Trgovački sud Varaždin

Prekršajni sud Čakovec

Državno pravobraniteljstvo Međimurske županije u Čakovcu

Općinsko državno odvjetništvo u Čakovcu

Županijsko državno odvjetništvo u Čakovcu

GOSPODARSKE USTANOVE

Hrvatska gospodarska komora, županijska komora Čakovec

I - POLAZIŠTA

Obrtnička komora Međimurske županije – Čakovec

I - POLAZIŠTA

b/ Odgoj i obrazovanje

Počeci opismenjivanja stanovništva u Međimurju pa tako i na području Općine započinju početkom prošlog stoljeća. Mreža ustanova s područja osnovnog obrazovanja i srednjeg obrazovanja intenzivnije se formira i upotpunjuje prije tridesetak godina.

Stanovništvo staro 10 i više godina prema spolu, a nepismeni i prema starosti, po općinama, popis 2001.

Tablica 24

	Spol	Ukupno	Nepismeni prema starosti														
			svoga		lis. 14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više godina	nepoznato
			broj nepismenih	udio u ukupnom(%)													
Međimurska županija	sv.	104.272	911	0,87	39	98	66	62	58	63	66	70	59	59	50	201	20
	m	50.725	294	0,58	17	37	18	21	16	20	24	23	23	14	15	54	12
	ž	53.547	617	1,15	22	61	48	41	42	43	42	47	36	45	35	147	8
Općina Sveta Marija	sv.	2.146	17	0,79	1	-	-	-	-	-	2	-	3	1	3	7	-
	m	1.028	4	0,39	-	-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	1	-
	ž	1.118	13	1,16	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	3	6	-

Stanovništvo staro 15 i više godina prema spolu i završenoj školi, po općinama, popis 2001.

Tablica 25

	Spol	Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednje škole				viša škola, I. (VI.) stupanj fakulteta i stručni studij	Fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni studij	Magisterij	Doktorat	Nepoznato
							svoga	škole za zanimanje u trajanju od 1-3 godine i škole za škole za zanimanje u trajanju od 4 i više godina	gimnazija	KV i VKV radnike					
Međimurska županija	sv.	96.462	1.221	3.095	12.812	29.060	43.232	28.782	12.269	2.181	2.752	3.411	109	16	754
	m	46.791	432	1.025	4.529	11.180	26.228	20.209	5.136	883	1.245	1.655	67	9	421
	ž	49.671	789	2.070	8.283	17.880	17.004	8.573	7.133	1.298	1.507	1.756	42	7	333
Općina Sveta Marija	sv.	1.983	20	52	305	676	841	607	213	21	36	42	1	1	9
	m	947	4	14	111	262	513	434	73	6	20	17	-	-	6
	ž	1.036	16	38	194	414	328	173	140	15	16	25	1	1	3

OSNOVNO OBRAZOVANJE

Djelatnost osnovnog školstva provodi se na području Općine u Osnovnoj školi Sveta Marija i Područnom odjelu (niži razredi) u Donjem Mihaljevcu.

I - POLAZIŠTA

Tablica 26

osnovna škola	učenika	odjela	prosječno uč./odj.	zaposleni		
				učitelji	ostali	ukupno
OŠ Sveta Marija	204	10	20	15	5	20
PŠ Donji Mihaljevec	36	3	12			
ukupno	240	13	18-20	15	5	20

Nastava se odvija u dvije smjene u Svetoj Mariji, a u Donjem Mihaljevcu u jednoj. Osim redovne nastave, u školama se organizira izborna nastava, izvannastavne aktivnosti, dopunska nastava i dodatna nastava. U sklopu škole uređena je i knjižnica i čitaonica. Osnovna škola u Svetoj Mariji nema športske dvorane. Nastava tjelesnog odgoja u zatvorenom se zasada održava u neadekvatnom prostoru (učionici), dok su vanjski športski tereni zadovoljavajući (postoje igrališta za košarku, nogomet, rukomet, odbojku i staza za trčanje). Na području Općine nema srednjih škola, kao ni visokoškolskih ustanova.

Slika 20 – Osnovna škola i vrtić Sveta Marija

Slika 21 – Područna škola i vrtić Donji Mihaljevec

Stanovništvo prema pohađanju škole, po općinama, popis 2001.

Tablica 27

	Spol	Ukupno	Osnovna škola			Srednje škole					Dodiplom st.		Poslijediplom st.		
			svaga	1-4 razreda	5-8 razreda	svaga	industrijske i obrtničke	tehničke i srodne	gimnazija	svaga	stučni studij	sveučilišni studij	svaga	magistarski	doktorski
Međimurska županija	sv.	20.975	12.103	5.679	6.424	5.511	1.747	2.863	901	3.150	970	2.180	160	147	13
	m	10.565	6.223	2.927	3.296	2.760	1.037	1.413	310	1.487	468	1.019	79	72	7
	ž	10.410	5.880	2.752	3.128	2.751	710	1.450	591	1.663	502	1.161	81	75	6
Općina Sveta Marija	sv.	401	261	121	140	99	39	49	11	40	13	27	1	1	-
	m	197	135	62	73	48	25	20	3	13	4	9	1	1	-
	ž	204	126	59	67	51	14	29	8	27	9	18	-	-	-

c/ Predškolske ustanove

Na području Općine u naselju Sveta Marija, u sklopu Osnovne škole, nalazi se predškolska ustanova Dječji vrtić s dvije vrtičke skupine s ukupno 28 djece, a u Donjem Mihaljevcu vrtić se također nalazi u sklopu Područne škole, s jednom vrtičkom grupom od 17 djece.

I - POLAZIŠTA